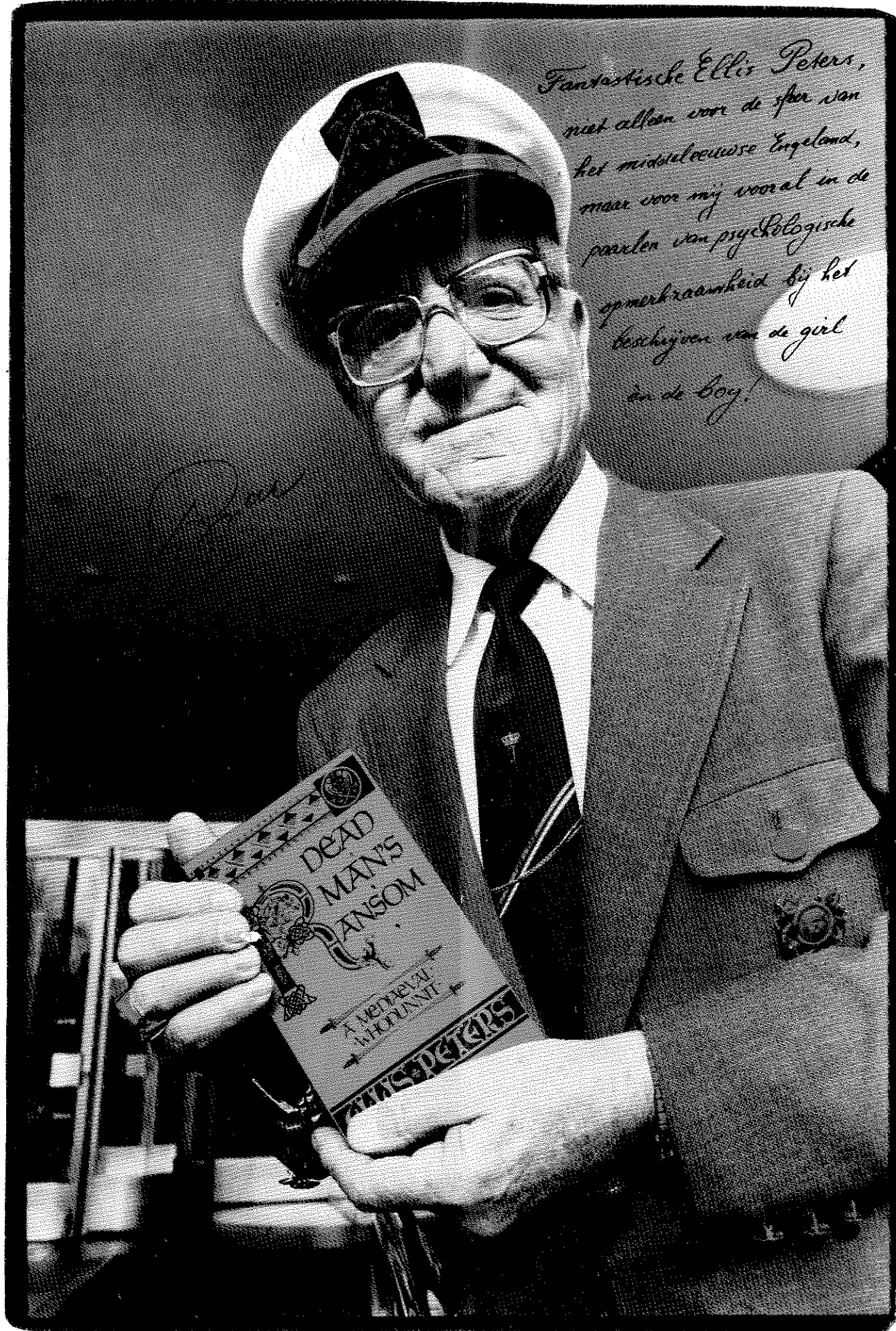

Steve Raviez

THRILLERS & DETECTIVES

Onafhankelijk tijdschrift voor misdaadlectuur onder redactie van Theo Capel. Verschijnt vijf maal per jaar

Redactie en Administratie: Lorentzplein 33, 2012 HJ Haarlem. 8e jaargang, nummer 5, november 1988. Prijs f 4,75

De schelmenstreken van Elmore Leonard

Misdaad en
miljoenen op blz 20

DE RAUWE
WERKELIJKHEID
LUSTMOORD &
KLASSEJUSTITIE

Omslagverhalen

Dank zij deze rubriek die kennelijk tot nadenken stemt, werd me onlangs door uitgeverij De Boekerij gevraagd een omslag te ontwerpen voor de vertaling van het eerste deel van de nieuwe trilogie van Len Deighton. Bij de uitgeverij hebben ze de indruk dat de meeste Deighton-fans de voorkeur geven aan de Engelse uitgave. De categorie die op de vertaling wacht, is vaak beperkter dan de populariteit van de schrijver doet vermoeden. Dit is dan ook een reden om het ontwerp enigszins sober uit te voeren. Liefst geen kostbare 'praegen' of in 'metallic' uitgevoerde onderdelen omdat dan door de hoge drukkosten een winstgevend exploitatie helemaal moeilijk wordt.

In zo'n geval wordt het lastig voor de ontwerper om toch enigszins tegen de concurrentie opgewassen te zijn die wel door een veelvuldig gebruik van nieuwe wondertechnieken een omslag er uit kan laten zien als een gebakje uit de etalage van de luxe banketbakkerij Berkhoff in de Amsterdamse Leidsestraat.

Een bijkomend probleem vormde de Nederlandse titel die de trilogie meekreeg. In het Engels heet het intrigerend 'Spy Hook', 'Spy Line' en 'Spy Sink'. In het Nederlands wordt het 'Spionnen horen',

LEN DEIGHTON SPIONNEN HOREN

'Spionnen zien' en 'Spionnen zwijgen'. Voor mij was dus de taak om voor 'Spionnen horen' een pakkend omslag te beden-

ken. Een oor, hoe mooi ook, leek me een slecht idee. Ik besloot mijn inspiratie uit de Engelse titel te putten. Het boek gaat, opnieuw, over de spion Bernard Samson die door de Geheime Dienst als lokaas wordt gebruikt. Ik kocht een mooie stalen vishaak met venijnige weerhaken. Hoe kon dit nu spannend worden? Misschien zou de haak kunnen dienen als de lugubere kapstok voor een sjoefle Burberry regenjas, het symbool voor de Geheim Agent bij uitstek. Maar daarmee veroordeelde ik mezelf tot een eindeloos gepriegel. Fotografisch kun je dan niet om trucage heen en voor een mooie tekening was geen geld beschikbaar. Het bracht me wel op een nieuw idee. Verdwenen Engelse ponden spelen een grote rol in het verhaal. Bij de bank informeerde ik naar de beschikbare coupures en werd toen voor f 17,83 eigenaar van een 5-pond biljet. Thuisgekomen verfrommelde ik het staalblauwe biljet tot een gekunstelde prop die ik vervolgens aan de haak bevestigde. Dit alles gebeurde in aanwezigheid van huisgenoten die nogal bezorgd begonnen te kijken om dat ze zelf ook plannen met het biljet hadden. Het oog van de Britse vorstin staarde me tussen de kreukels streng aan. De camera deed zijn werk.

Steye Raviez

In dit Nummer

Uiteraard is in Hollandse Nieuwe Baantjer opnieuw van de partij. Een stijgende populariteit en een produktie lijken bij hem hand in hand te gaan. Onlangs vierde uitgeverij De Fontein het feit dat bij hen het miljoenste exemplaar van de avonturen van rechercheur De Cock het magazijn had verlaten. In de feestroes zette men op de uitnodiging voor het feest dat De Cock inspecteur was geworden. Commissaris Buitendam was blijkbaar even zijn verstand kwijt. Behalve Baantjer zijn er dit keer ook Theo Capel en Martin Koomen, vergeleken met Baantjer nog maar beginnende serieschrijvers. Koomen schreef zijn derde boek over het duo Portland/Fokkema en Capel zijn zesde over Hank Stammer.

Ondertussen zitten er ook nieuwe boeken van andere schrijvers aan te komen of zijn die al in de boekhandel verschenen. De Nederlandse misdaadroman is nog niet gevloerd, al wordt de Gouden Strop voorlopig niet uitgereikt. Was de prijs toch meer klatergoud?

Elmore Leonard verdiende jarenlang een redelijke boterham met zijn creativiteit, maar echt multi-miljonair werd hij pas tegen zijn zestigste. Schrijf voor je plezier, is zijn boodschap. Als je geld nodig hebt, kun je je altijd verhuuren aan de televisie of aan de filmindustrie. Een vraaggesprek over het vak van schrijver.

Niet alleen de oorspronkelijke Nederlandse misdaadroman heeft het tij niet mee. Ook het aantal vertalingen loopt terug. Zie werk van Buitlanders. Bij Hammond Innes zou zelfs sprake zijn van wantij. Een nieuwe verschijning is verder de lesbische speurster, die overigens klassiek haar werk doet.

Huiveren van echte misdaad is ook een favoriete tijdsbesteding. De kranten staan er dagelijks vol van. Ed Schilders stelde een beruchte affaire uit het verleden te boek. 'Moordhoek' is meer dan een boeiend verslag van een lustmoord op en meisje van elf. Lees hoe in 1900 Tilburg in rep en roer raakte en lees ook

hoe men in het katholieke zuiden met de waarheid en met archieven omging.

Voor lezers die het Engels machtig zijn, zal er nooit tekort aan leesvoer zijn. Het aantal geïmporteerde boeken neemt nog steeds toe. Zie Made in UK & USA. Anthony Price, een auteur van byzantijnse spionageromans, heeft eindelijk een recensent gevonden die van hem houdt en Ed McBain loopt nu juist tegen de verkeerde op. Er is vol alle smaken iets in huis, behalve voor degenen die pijn en boog de voorkeur boven het vuurwapen geven. Lees hoe Tim Heald het geheugen van de recensent aantastte.

Op de dijk langs de Westerschelde gebeuren vreemde dingen. 'In het gras' verhaalt hoe het broeit in Zeeland ondanks alle frisse winden.

Harris & Co doen een voorspelling over de winnaar van de Gouden Dolk en van Kort Amerikaans kunt u opsteken dat een geheim agent een zwetend bestaan leidt.

Hollandse Nieuwe

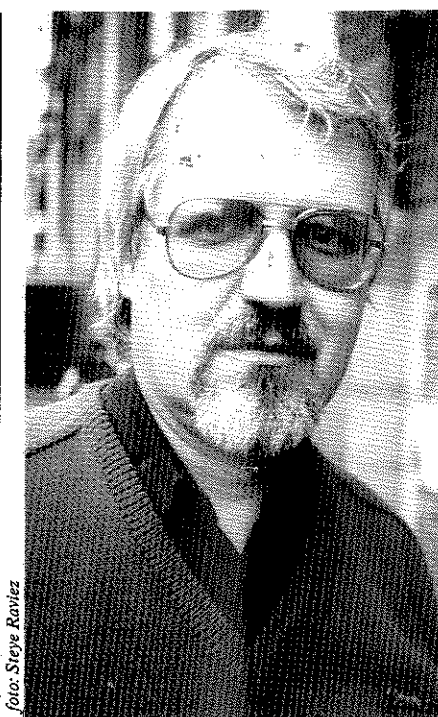
Vooroorlogs

De Tweede Wereldoorlog komt in de spionageboeken van Martin Koomen met elk nieuw boek steeds naderbij. In *Het uur van het beest* (Van Gennep, 24,50), het derde avontuur van de Nederlandse geheim agenten Portland en Fokkema, zijn we al in 1938 beland. Het duo krijgt de opdracht als zogenaamde agenten van de Duitse *Abwehr* de geleerden van het verboden Ierse Republikeinse Leger te infiltreren. Met een duikboot worden ze tot vlak onder de Ierse kust gebracht en het is natuurlijk de vraag of ze zo ver van huis de Nederlandse belangen wel goed zullen kunnen dienen. Fokkema belandt hiervoor zelfs in het bed van een wulps weeuwte. Om het verhaal moet je de avonturen van het duo niet echt lezen, want meer dan een uitgesponnen achtervolging met hindernissen is het eigenlijk niet. Je moet ook houden van een zwierige schrijfstijl die op je afkomt als de rookkringetjes van een geurige bolknak. Zelf werd ik er onrustig van. (*Een zes*) (TC)

Kerst en geen Vrede

Het duurde even voordat ik zag dat op de omslag van *De Cock en een dodelijke dreiging* van Baantjer (De Fontein, 14,90) de Leliegracht staat afgebeeld. Is dat ook nog het werkgebied van het bureau Warmoesstraat? Op de Wallen komt de oude, grijze speurder in dit verhaal weinig, maar natuurlijk wel even om bij Smalle Lowietje een cognacje te drinken. Verder is alles ook bij het oude. Rijke heren uit de betere kringen leggen het loodje en knappe vrouwen brengen de jonge Vledder in verwarring. Kerst brengt dit jaar maar weinig vrede in de harten van de mensen en de Cock kan er heel even niet meer tegen. Bij de politie van Baantjer werken nog steeds gewone mannen die dag en nacht voor ons in touw zijn (*Een zes*) (TC)

De juridische afwikkeling van het Heizeldrama is nog niet rond, maar Bob Mendes heeft zijn misdaadroman die zich rond de catastrofe afspeelt al klaar. Dat het misschien een tikje bizar is om in te haken op het drama in Brussel, verlies je al snel uit het oog, daar is Mendes' verhaal sterk genoeg voor. De Rode Brigade en het Lybische 'Syndicaat' beramen in het stadion een aanslag op drie Euro-ministers. Samantha Easters, werkzaam bij een speciale politie-eenheid die waakt over de veiligheid van Europese topambtenaren, krijgt lucht van het sinistere plan. Samen met Jim Daniëls (haar ex) gaat ze op onderzoek uit. Dat brengt hen bij André

Martin Koomen: veel zwieren en zwaaien

Ramadam, een homoseksuele profwielrenner wiens loopbaan enigszins in het slop geraakt is. Ramadam is een gevoelloos type met slechts één zwakke plek: zijn ex geliefde Roland. Via hem proberen Samantha en Jim het Heizeldrama alsnog te keren, maar ook in *Een Dag van Schaamte* (Manteau Misdaad, 24,90) lukt dat niet. Misschien had Ramadam iets minder zielig gekund en het slot wat minder sentimenteel. (*Toch een dikke zes*) (RK)

Kunstzinnig

Dun Vernis van Theo Capel (Luitingh, 10,-) is een lekker geschreven verhaal waarin Hank Stammer de wanbetalers van de Geldkredietbank alweer laat voor wat ze zijn. Om een oude vriend uit de nesten te helpen stort hij zich met cynische blik in het wereldje van de beeldende kunst. Hij ontmoet daar nogal wat zonderlinge types wier werk en opvattingen in zijn ogen niet altijd genade kunnen vinden, zodat humoristische situaties en welgeplaatste *wisecracks* voor het opscheppen liggen. Bovendien blijkt Stammer, als hij voldoende wordt getergd, tot een voor zijn doen ongebruikelijke gewelddadigheid in staat.

Het draait allemaal om een waardevol schilderij 'Mijn Geheim' genaamd, dat zijn vriend Paul in bezit heeft. Het doek is van de hand van Pauls vrouw Sonja, die onder onduidelijke omstandigheden bij een auto-ongeluk om het leven is gekomen. Ze had Paul al een tijd daarvoor verlaten voor de kunstschilder Willem Stevens, een halve psychopaat die meent

meer recht op het schilderij te hebben dan Paul. Willem is niet kieskeurig in zijn methoden om Paul te dwingen het schilderij af te staan. Stammer werpt zich op als beschermer van zijn vriend en krijgt het niet alleen aan de stok met Willem, maar ook met diens vader en zijn levensgevaarlijke broer. Met steun van zijn trouwe onderhuurder Omar weet Stammer tenslotte het geheim van 'Mijn Geheim' te ontrafelen. (*Een zevenenhalve*) (HKo)

I'll make him an offer he can't refuse

Geachte redactie,

N.a.v. de vraag van Chris Vandenbroucke in T&D nr 3 van juni jl om informatie over Mart-he McKenna het volgende.

Het enige van de naslagwerken tot mijn beschikking dat iets vermeldt is 'The Bibliography of Crime Fiction 1749-1975' van Allen J. Hubin. Dit uitgebreide werk noemt het geboortjaar 1892 en het jaar van overlijden 1969. Er worden 14 boeken genoemd uitgegeven tussen 1935 en 1951 door Jarrolds. Alleen 'A Spy was born' is ook in de V.S. uitgegeven nl door McBride. In tenminste 2 boeken komt haar 'series character' Clive Granville voor.

T.b.v. lezer Anton Hermus licht ik de volgende informatie uit Hubin. Er wordt voor Francis Wallace geen pseudoniem gegeven. Zal dus toch zijn echte naam zijn? Er worden 2 boeken genoemd: 'Front Man', Rinehart 1952 en 'Little Hercules', Mill 1939, Cherry Tree 1942. Andere werken zijn niet opgenomen en voldoen dus waarschijnlijk niet aan de criteria van crime fiction.

En nu ik toch aan het schrijven ben, maak ik graag van de gelegenheid gebruik om mij tot de lezers van T&D te richten. Als verzamelaar van John Dickson Carr (Carter Dickson), Freeman Wills Crofts, J.J. Conington, R. Austin Freeman, en John Rhode ben ik geïnteresseerd in gebonden uitgaven in goede conditie van deze schrijvers.

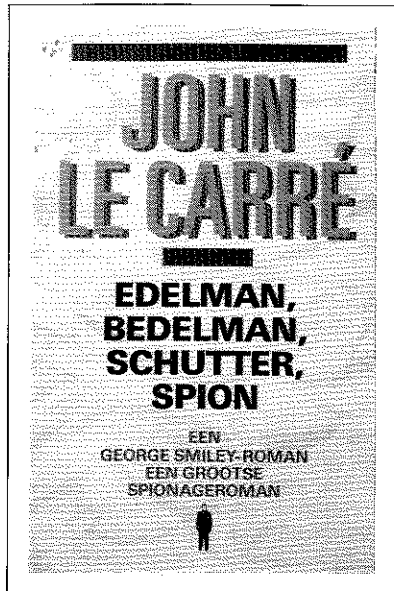
Wat betreft R. Austin Freeman ben ik tot nu toe slechts een keer een gebonden uitgave in het Nederlands tegengekomen nl 'Het Zwarte Zegel' in de Feuilleton Bibliotheek reeks no 84 uitgegeven door Drukkerij Jacob van Campen, Amsterdam. De oorspronkelijke titel en het jaar van publicatie worden niet genoemd. Wie kan hier verder helpen? Ook informatie over andere gebonden uitgaven van Freeman en bovengenoemde schrijvers in het Nederlands wordt zeer op prijs gesteld.

Menno Smith, Slootdreef 255, 2724 AJ Zoetermeer

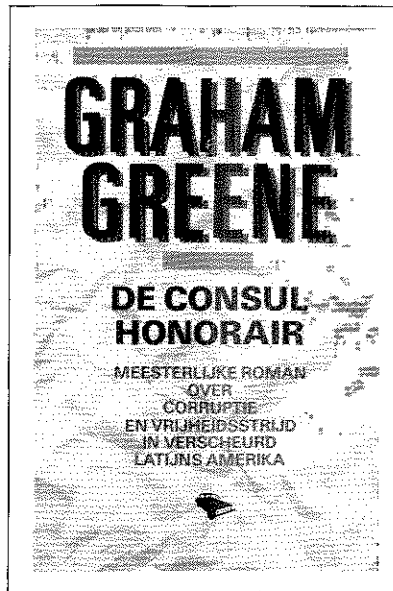
Geachte Redactie,

Graag maken wij van deze gelegenheid gebruik om vier nieuwe misdaadcatalogi van ons antiquariaat De Boekenwurm aan te kondigen. Allereerst die van oorspronkelijk Nederlandse

DRIE MEESTERVERTELLERS VOOR EEN POCKETPRIJS

f 12,50

f 12,50

f 10,00

Verkrijgbaar in de boekhandel
Sijthoff / Amsterdam

misdaadboeken met een deel van voor 1950 (cat.5, 112 nrs.) en een deel na 1950 (cat.4, 214 nrs.). Verder is ons niet ontgaan dat er de laatste tijd een groeiende belangstelling is voor de boeken van **Edward Multon**, Francis Hobart etc., kortom voor 'buitenlandse misdaad' van Nederlandse auteurs. Vandaar onze catalogus 7 met daarin opgenomen 163 nrs. van deze auteurs en vele anderen.

Ondanks het feit dat zij reeds 68 jaar geleden debuteerde met 'The Mysterious Affair at Styles' mag **Agatha Christie** zich nog steeds verheugen in een enorme populariteit. Voor ons aanleiding de eerste Nederlandse Agatha Christie catalogus uit te geven. Deze catalogus 6 bevat een complete bibliografie + 117 nrs. (zowel Engelstalig als vertaald) waaronder een aantal eerste drukken. De prijs van catalogus 6 (Agatha Christie) is f 3.50, catalogus 4,5 en 7 kosten f 1.50 per stuk; bovengenoemde prijzen zijn inclusief porto en kunnen besteld worden door het betreffende bedrag over te maken op Postbanknummer 2791453 ten name van de **Boekenwurm** te Enschede. Met vriendelijke groeten.

Bert Damwichers. De Boekenwurm. Korte Haaksbergerstr 15, 7511 JV Enschede

Geachte redactie,

Een vraagteken heb ik gezet (in gedachten) bij de bespreking van **The Columbus option** op blz. 14. In regel 8 wordt gesproken over 'biljoenen' dollars. Gaat het werkelijk om biljoenen (1 biljoen = duizend miljard)? Of heeft de recensent over het hoofd gezien dat het Amerikaanse woord 'billion' miljard betekent? Wat wij een biljoen noemen, is in het Amerikaans: 'trillion'.

H.J. Lek, Koperwieklaan 70, 2251 NX Voor-
schoten.

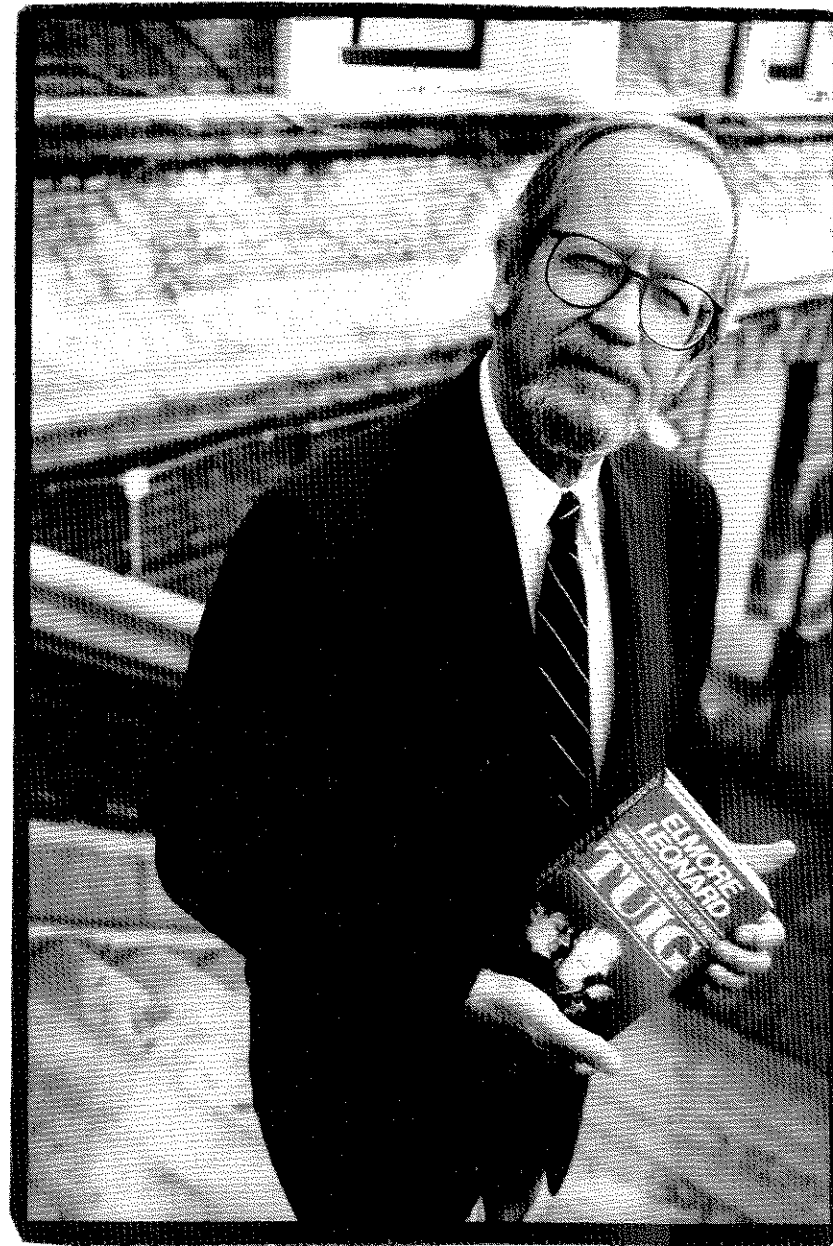
Navraag bij Gert-Jan Thomassen (GJT) leerde dat hij ook de reeks **trillion-billion-million** kent, zij het alleen op papier. In het boek gaat het niet om miljarden, maar om veel hogere bedragen. Het leek wel een avontuur van Dagobert Duck (TC).

Gezocht boeken van Bruce en Roderick **Graeme** over Blackshirt, de gentleman-inbreker. Zowel in het Engels als in het Nederlands. Ook zoek ik boeken van Edward **Multon** - Jules Moran. - Sidney Short - Peter Boger - Peter Leslie en Fred **Dickson**. Klaas Vanderspoel - Henri Dunantlaan 81 - 9728 HC Groningen

In de inhoudsopgave heeft u al kunnen lezen dat de uitgever van **Baantjer** een feestje gaf. De gasten werden met een boot het water van het IJ opgenomen, met onbekende bestemming. T&D kon het helaas niet meemaken. Dat gold ook voor een andere festiviteit waarbij een ander element de hoofdrol speelde. De uitgever van Jef Geeraerts stuurde een zakje **zand** rond en een uitnodiging om het nieuwe boek van Geeraerts (zijn negende misdaadroman) in ontvangst te komen nemen. Dat gebeurde in Antwerpen. Er stond niet bij wat men serveerde om het zand weer weg te spoelen. Het wachten is nu op de uitgever die **vuur** (een pistoolschot?) of **lucht** (een ballontocht?) kiest voor de lancering van zijn schrijversstal (TC)

Binnenkort worden de **leencijfers 1988** weer bekend gemaakt. Zou Baantjer die nu al twee jaar op nummer twee staat er dit keer in geslaagd zijn Mien van 't Sant van de eerste plaats te verdringen? En zal de **glijvlucht** op de ranglijst van Janwillem van de Wetering tot stilstand zijn gekomen? In het volgende nummer staat de oplossing. (TC)

Kleurrijke schurken en gewiekste helden vraaggesprek met Elmore Leonard

Elmore Leonard: doe wat je leuk vindt en de rest komt vanzelf

Elmore Leonard (63) is sinds enige jaren een van de topverkopende misdaadschrijvers in Amerika. Zijn boeken zijn, zoals hij zelf zegt, moeilijk te plaatsen. Het zijn geen detectives, het zijn geen thrillers, het zijn geen politieromans. Voor de auteur is dat geen probleem. Hij weet waarover hij schrijft en hij doet het kleurrijk. Het liefst plaatst hij een rustige hoofdpersoon in een milieu vol criminelen met wansmakelijke, gewelddadige, maar ook fascinerende gewoonten en dan volgt de rest vanzelf wel. Aan het slot komt boontje om zijn loontje. Het Amerikaanse publiek vreet Leonard, maar in ons land is het nog

lang niet zo ver. Het was daarom tijd voor een promotiebezoek en dat betekende lunchen met de auteur in het Amstelhotel in Amsterdam.

'Waarom bent u pas op uw zestigste populair geworden?'

Ze zeggen dat **Glitz** mijn doorbraak betekende. Dat was dus in 1985, maar voor hetzelfde geld was het met **Stick** gebeurd dat in 1982 verscheen. De tijd was gewoon rijp. Het had niets met reclameacties te maken zoals wel wordt beweerd. Wat wel hielp was de komst van Don Fine

als redacteur bij mijn uitgeverij. Die was 25 jaar daarvoor ook mijn redacteur geweest bij Dell toen ik nog westerns schreef. Fine die geloofde in mij en dat werkt altijd. Je kan wel beweren dat het succes laat kwam, maar ik was met het soort boeken dat ik nu maak op dat moment een jaar of tien bezig en je hebt gewoon tien jaar nodig om je eigen stijl te vinden. En daarbij komt dat mijn stijl moeilijk is te plaatsen. Op de achterkant van een boek schreven ze dan weer dat ik de nieuwe Chandler was, maar dat klopte helemaal niet. Ik schrijf geen privé-detective boeken. Dat is een volkomen verstandig genre. Bij mij zijn de personages veel belangrijker dan het verhaal en het duurde tot de komst van Fine tot men in de gaten had dat ik gewoon mezelf was en niet in een bepaald vakje thuishoorde.

'Had u niet beter meteen met misdaadboeken kunnen beginnen?'

Ik hield van westerns, vooral van films en toen ik eind van de jaren veertig van de universiteit kwam, begon ik in mijn vrije tijd cowboy-verhalen te schrijven en later ook romans. Westerns waren in die tijd erg populair en je kon je verhalen ook vrij gemakkelijk kwijt. Het betaalde ook goed. De betere tijdschriften gaven 1000 dollar voor een verhaal en als je dan bedenkt dat ik in die tijd op een reclamebureau werkte en 250 dollar per maand verdiende. Ik maakte vooral goed gedocumenteerde verhalen. Arizona, de Apachen en de cavalerie dat waren meestal de onderwerpen. Van die verhalen met een vuurgevecht in de hoofdstraat moest ik niets hebben. De meeste lui in het Verre Westen konden nauwelijks schieten, hadden helemaal geen holsters, maar staken hun pistool gewoon achter hun broeksband en een eerlijk duel kwam ook nooit voor. In een krant uit die tijd, de **Tombstone Epitaph** uit 1883, stond een beschrijving van een vuurgevecht waarbij de ene partij van dichtbij drie keer mis schoot en de andere partij tenslotte uiteindelijk eens een keer iets raakt. Zo ging dat in werkelijkheid en ik wilde natuurgetrouwe verhalen maken. Maar in westerns kwam de klad door de komst van de televisie. Je kon natuurlijk wel voor de televisie schrijven, maar daar had ik helemaal geen zin in. Die cowboyseries bevielen me helemaal niet en bij de televisie en ook bij de film ben je als schrijver gewoon een employee. Schrijven voor de media is een soort verstellen. Ze komen bij je met een idee of een boek en dan moet je dat gedeelte innemen en een ander deel uitleggen en dan moet het weer over en nog weer een keer. Om geld te verdienen kan het geen kwaad, maar als je wil schrijven

moet je een boek gaan maken. Boeken schrijven doe je voor jezelf, je bent dan je eigen baas. Ik had de filmindustrie wel nodig om boeken te kunnen blijven schrijven. En toen in 1966 de filmrechten van **Hombre** werden verkocht, kreeg ik financieel de ruimte om alleen maar te gaan schrijven.

'Is het werkelijk zo erg bij de film?'

Heb je **The big bounce** wel eens gezien. Daarin speelt Ryan O'Neal de hoofdrol. Dat boek is dus vreselijk verfilm. Ik heb die film zelf nooit helemaal uit kunnen zien en dat zegt wat. Mijn vrouw en ik bekijken bijna elke dag wel één of twee films op de video. Ik zie er dus ettelijke per week. Maar in dit geval zijn we samen de zaal uitgelopen. Ze hadden zelf ook wel in de gaten dat het vreselijk was en een van de makers heeft hem toen nog opnieuw gemonteerd, maar dan moest zijn naam ook als scenarioschrijver erbij. Ik heb er hoogstpersoonlijk op toegezien dat dat is gebeurd. Daar kwam hij niet onderuit.

Het is niet altijd even erg. **Mr. Majestyk** heb ik bijvoorbeeld aan de film te danken. Clint Eastwood kende ik omdat hij in *Joe Kidd*, ook een film naar een boek van mij, speelde. Vlak daarvoor had hij *Dirty Harry* gemaakt en dat werd een ontzettend succes. Alleen kreeg Eastwood maar een klein gedeelte van de winst. Dat was nu eenmaal zo geregeld. Hij vroeg toen aan mij of ik een soort Dirty Harry-verhaal wilde maken dat hij dan zelf zou produceren en dan zou alle winst voor hemzelf zijn. Ik heb toen snel **Mr. Majestyk** bedacht, maar Eastwood had ondertussen belangstelling gekregen voor een ander project. Dat werd *High Plains Drifter*. Omdat ik zo tevreden was over het scenario voor **Mr. Majestyk** heb ik dat toen tot boek omgewerkt en de filmrechten ook alsnog kunnen verkopen. In

plaats van Clint Eastwood speelde Charles Bronson toen de hoofdrol. **Bandits** is in wezen ook een gevolg van werken voor de film. Een *producer* benaderde me met het idee dat drie ex-gevangenen nog een keer een grote slag willen slaan. Het sprak me wel aan, maar ik vond dat het in New Orleans moest spelen, de stad waar ik geboren ben en die ik vanwege familie ook goed ken. Je hebt daar een oud Melaatsen Hospitaal en dat wilde ik in het verhaal verwerken. In het begin dacht ik nog helemaal niet aan Middenamerikaanse politiek bij dit verhaal. Zo werkt dat bij mij ook niet. Ik ga niet achter mijn oude mechanische schrijfmachine zitten bedenken welk thema ik nu weer eens zal nemen. Het begint met mij meestal met een situatie, een situatie waarin mijn hoofdpersonen aan de praat kunnen raken. Dat vind ik het leuke van schrijven. Ik laat mijn personages graag praten. Door het Melaatsen Hospitaal en de drie ex-gevangenen kwam ik vanzelf op de rest van het verhaal, inclusief die ex-non.

'Gebruikt u altijd zaken in uw boeken die u bijvoorbeeld al uit uw jeugd of door uw werk kent?'

Florida dat veel in mijn boeken voorkomt, ken ik heel goed omdat ik daar sinds de jaren vijftig elke jaar mijn vakantie doorbracht, maar als je met een verhaal bezig bent, moet je je natuurlijk grondig oriënteren. Vroeger bij de westerns las ik veel

en tegenwoordig ga ik altijd kijken op de locatie waar het verhaal zich afspeelt. Sinds een paar jaar heb ik daarvoor ook hulp. Een fan kwam ooit op me af en bood aan dingen voor mij op te zoeken. Dat deed hij toch al voor zijn gewone werk. Het gaat fantastisch. Voor mijn nieuwe boek **Killshot** dat volgend jaar in Amerika uitkomt, is hij voor mij naar *Cape Girardeau* gegaan. Dat vond ik een intrigerende plaats. Het is een stadje aan de Mississippi, zo'n twee honderd kilometers onder St Louis en ik vroeg me altijd af wat een kaap ergens aan een rivier doet. Die fan moest toen een keer naar Nashville en toen vroeg ik of hij een omweg wilde maken. Hij kwam terug met foto's waaruit bleek dat het stadje achter een hoge, betonnen waterkering ligt om het tegen overstromingen van de rivier te beschermen. Het was net alsof je tegen de muur van een gevangenis aankeek en dat bracht me weer op een idee om er een echtpaar te situeren dat vanwege veiligheidsredenen daar naartoe overgeplaatst is. Zo zie je dat je iets niet in beginsel zelf hoeft te hebben meegemaakt om op ideeën te worden gebracht.

'In Amerika is uw nieuwe boek Freaky Deaky ook al weer een bestseller geworden. Hier gaat het Dynamiet heten? Wordt het hier ook een succes?'

Het is een boek dat ik in ieder geval met veel plezier heb gemaakt. De hoofdpersonen zijn twee blanke oud-revolutionairen uit de jaren zestig. Hij was altijd al erg goed met dynamiet. Tegenwoordig blaast hij geen overheidsgebouwen meer op, maar werkt hij bij een filmaatschap en verzorgt de speciale effecten. Zij stelde vroeger pamfletten op, maar schrijft nu van die kasteelromans die vol verkrachtingen en bijvoeglijke naamwoorden staan. De man en de vrouw zijn allebei even belangrijk in het verhaal. Het is een echt een verhaal van mij en ik houd de hoofdpersonen voortdurend aan de praat. Toen ik 1976 **Swag** schreef dachten de mensen hooguit dat ik schrijver van westerns was. De uitgever vond dat er iets aan moest worden gedaan. 'Opzij Philip Marlowe, hier komt Jack Ryan' zette hij op de achterflap. Ik moest hem achteraf vertellen dat de hoofdpersoon Frank Ryan heette, nog los van het feit dat de vergelijking met de privé-detective van Chandler nergens op sloeg. Ryan en Stick zijn autodieven en dat is hun bestaan. Dat zal me tegenwoordig niet meer overkomen. De mensen weten nu waarover ik schrijf. Ik schrijf over types als die bankrover in *Killshot* wiens ambitie het is om in iedere staat van de U.S.A. een bank te beroven, behalve dan in Alaska. 'Fuck, Alaska,' zegt hij altijd als ze daar naar vragen. Zo'n type vind ik leuk en zo'n type vinden mijn lezers leuk.

Theo Capel

Werk van Buitenlanders

Oorlog en Ellende

Verdoemd is de vertaling van *The leader and the damned* van Colin Forbes (De Boekerij, 29,90). De pil van ruim 400 pagina's verhaalt de tocht van de Engelse officier Lindsay naar Hitlers hoofdkwartier in Berchtesgaden in 1943, alsmede zijn avonturen om weer uit Duitsland en de bezette gebieden te ontsnappen. Het is geen erg overtuigend verhaal geworden, enerzijds omdat Lindsay meer slachtoffer dan held is en anderzijds omdat het boek bol staat van de onwaarschijnlijkheden. Zo staat er bijvoorbeeld dat Stalin zelf contact onderhield met een spion in het Duitse hoofdkwartier. De hiërarchische verhoudingen in de SS, Gestapo en Abwehr overtuigen ook niet, evenmin als de speelruimte van de Duitse functionarissen om tegen Lindsay in actie te komen. Het concrete doel van zijn missie is ook niet geloofwaardig. Forbes heeft wel beter werk laten zien. (Een vijfenhalf) (WV)

In **Hamburger Hill** (De Boekerij, 24,50) beschrijft William Pelfrey tien dagen uit de Vietnamese oorlog. Heuvel 937 zal en moet op de Noordvietnamesen worden veroverd. Sergeant Frantz van de 3e groep, 1e peleton, 3e bataljon van de 187ste Infanterie Divisie leidt een groepje van vijf kersverse recruten die op één na allemaal het loodje leggen. In kort bestek van 190 bladzijden komen alle gruwelen van de oorlog in Vietnam aan de orde. Aan het begin en eind van het boek staat Frantz in tranen bij het oorlogsmonument in Washington. Tussen zijn oren speelt zich de slag om Hamburger Hill af. Geen verhaal dus – het is gebaseerd op het filmscenario van *Hamburger Hill* – maar het dossier van een doorsnee slachting. (Een zeven) (GJT)

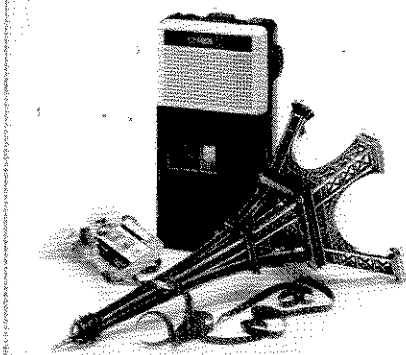
Wat is er toch met de politie?

Uitgeverij Luitingh is verslaafd aan dike pillen. Als er geen King of Ludlum voorhanden is, dan maar **Domein van de beul** van Jonathan Kellerman, een Israëlische thriller van bijna 600 pagina's (Luitingh, 29,90). Het boek doet denken aan het werk van een bekend Zweeds schrijversduo. De dagelijkse knulligheden van het politiepersoneel worden breed uitgemeten en ook privé worden de speurders gevolgd. Het thema is de jacht op een psychopaat die jonge meisjes vermoordt en vervolgens met chirurgische precisie openpeutert. De moordenaar heeft dan ook een hele moeilijke jeugd gehad als

zoon van een niet-Joodse moeder en een Joodse vader en de helft van het verhaal is aan zijn psycho-sociale ontwikkeling gewijd. Het dagelijks leven in Israël, sociale verhoudingen en culturele eigenaardigheden spelen in het boek een voorname rol. Achterin staat een verklaring van 46 bladzijden voor de cursief in het verhaal afgedrukte woorden, waarvan *shoarma* me nog het bekendst voorkwam. (Een zeven) (GJT)

Kinderspel van Katherine Forrest (De Furie, 24,90) is een *whodunnit* die alleen van het klassieke model afwijkt doordat de hoofdpersonen lesbisch zijn. Sommige personages zijn raak getypeerd en het is niet slecht geschreven, maar de intrige heeft weinig te bieden. Verder gaat de schrijfster de problemen van vrouwen die van vrouwen houden niet uit de weg, zodat je af en toe een wegzakker krijgt. Ellen O'Neill heeft een nieuwe baan gevonden. Wanneer ze op haar eerste werkdag lekker vroeg het moderne kantoorgebouw betreedt, vindt ze het lijk van haar directeur met een mes in zijn borst. De baas was een beestachtige smeerlap die zijn ondergeschikten naar hartelust onderdrukte en treiterde. Alle werknemers hadden dus evenveel reden om hem naar de andere wereld te helpen. Inspecteur Kate Delafield moet uitzoeken wie het heeft gedaan, waar ze allemaal van hebben gedroomd. Kate en Ellen zijn allebei lesbisch en de vonken springen al snel over. Wanneer Kate tenslotte ook nog Ellens leven redt, is de zaak beklonken en kan Ellens vriendin in het vrouwencafé een nieuwe partner gaan zoeken. (Een zesenhalf) (HKO)

DEIGHTON EEN DURE STAD OM DOOD TE GAAN

'Len Deighton is de dichter onder de spionageschrijvers.' Sunday Times

Wantij

Medusa heet het nieuwste werk van Hammond Innes van wie we al een tijdje niets meer hadden gehoord. In het Nederlands is het vrij vertaald verschenen als **Nacht en Ontij** (De Boekerij, 22,50). Misschien had de stilte nog iets kunnen aanhouden, want er is nu een tamelijk broekelig en niet bijster interessant werk verschenen dat de naam van de oude meester geen eer aandoet. Het verhaal speelt voornamelijk op het Spaanse eiland Menorca, waar een Engelse scharrelaar, Mike Steele, villa's en boten verhuurt. Hij raakt betrokken in een lokale onafhankelijkheidsoorlog. Zijn vrouw Soo, die als persoon in het geheel niet uit de verf komt, wordt ontvoerd en daarbij speelt het Engelse frogat 'de Medusa' een merkwaaardige rol. Uiteindelijk loopt het voor de commandant van het schip, Steele en zijn vrouw tamelijk goed af, maar het verhaal sukkelt traag en niet boeiend voort. Een tegenvaller dus. (Een vijfenhalf) (WV)

Engelse streken

Een oude Len Deighton blijft altijd leuk om te lezen. **Een dure stad om dood te gaan** uit 1967 (De Boekerij, 22,50) verscheen nu in herdruk. Ooit was het een goedkoop Zwart Beerje. De stad is Parijs en zoals het hoort is het er mooi weer, maken de vrouwen zich druk om hun uiterlijk en zit iedereen tussen de middag zich vol te stoppen. Deighton zei ooit dat hij zelf niet gelukkig was met het boek. Het vormde het einde van zijn eerste serie spionageboeken. Hij was vermoedelijk te verliefd op Parijs en zijn normaal gesproken ingewikkelde, maar goed sluitende intrige is dit keer nogal rafelig. De verhouding met Rood-China speelt een rol en hersenspoeling en afpersing en chantage. De warrigheid wrekt zich op het eind, dat zich ook nog in Oostende in plaats van Parijs afspeelt. Maar zet een koffie verkeerd voor jezelf en geniet van het vermogen van Deighton om geestig en goed gedocumenteerd te schrijven. (Een zeven tot acht) (TC)

Wie niet van ingewikkelde verhalen houdt die recht doen aan het menselijk onvermogen moet zich tot Palma Harcourt wenden. Deze bereide tante heeft met **De Genève connectie** (Sijthoff, 22,75) een recht-toe-recht-aan verhaal het licht doen zien, waarin het zoontje van een Engelse diplomaat, gestationeerd te Genève, in Engeland wordt ontvoerd om vader te dwingen iets over de Frans-Zwitserse grens te smokkelen. De smokkelwaar blijkt te bestaan uit een gewonde Duitse terrorist, die een aanslag op de Franse president op zijn geweten heeft. De diplomaat gedraagt zich als een kip

S I G N A L E M E N T

Thrillers & Detectives verschijnt 5 maal per jaar, in januari, maart, juni, september en november. Een jaarabonnement kost f 19,90, over te maken op postbank nr. 5013940 tnv. Verzendingsoverheid de Thriller, Haarlem. Het abonnement gaat dan met het eerstvolgende nummer in.

Voor België en andere landen kost een abonnement f 28,- i.v.m. extra kosten van verzending. Men kan zich alleen abonneren door overmaking van het abonnementsgeld op postbankrekening nr. 5013940. I.v.m. bankkosten vallen andere betaalwijzen af.

Voorgaande nummers zijn te verkrijgen door overmaking van f 5,50 op postbankrekening nr. 5013940. Sommige nummers zijn nog uitsluitend als fotokopie te krijgen. Geef aan als men dat niet wenst.

Aan dit nummer werkten mee: Marianne Bernard, Martijn Daalder, Frits Hoorweg, Hans Kneegtmans, Rosalie Komers, Hans Koolijman, Katharina Kouwenhoven, Gert-Jan Thomassen, Wim Voster en Bert Vuijsje.

Eindredactie: Theo Capel
Vormgeving: Steye Raviez
Grafische verzorging: GCA Drukwerk
Zetwerk: Euroset
VD: Importeur Van Ditmar
NL: Importeur Nilsson & Lamm

Alle correspondentie te richten aan: Thrillers & Detectives, Lorentzplein 33, 2012 HJ Haarlem. tel. 023-313680.

'EEN STERKE THRILLER'

Koos Pos in het Leidsch Dagblad

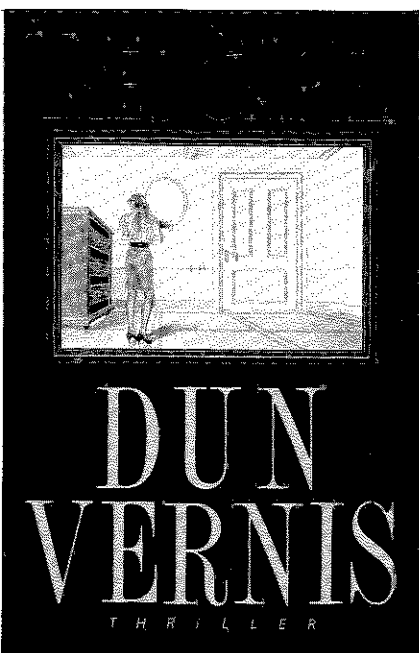

Een nieuwe Jack the Ripper waart rond binnen de muren van Jeruzalem: binnen twee weken worden de klinisch verminkte lichamen van twee Arabische meisjes gevonden, keurig gewassen en leeggebloed achtergelaten. Voor inspecteur Daniël Sharavi begint een vrijwel uitzichtloze speurtocht naar de dader. Zomaar een psychopaat of het gevolg van de spanningen tussen de joodse en de Arabische gemeenschap?

Jonathan Kellerman:
DOMEIN VAN DE BEUL
632 blz., f 29,90

L Verkrijgbaar in iedere boekhandel.
UITGEVERIJ LUITINGH

EEN NIEUWE THEO CAPEL

Welk mysterie gaat er schuil achter het schilderij *Mijn Geheim*? Waarom reed een vrouw zich te pletter tegen een pijler van een viaduct? Hank Stammer is vastbesloten zich voor een mooi schilderij niet te laten afmaken...

Direct in pocket uitgebracht:
DUN VERNIS
van Theo Capel, slechts f 10,00

L Verkrijgbaar in iedere boekhandel.
UITGEVERIJ LUITINGH

zonder kop en doet het ergste vermoeden over Engelse diplomaten in het algemeen. Maar hij onmaskert de boosdoeners en het loopt allemaal goed af, hoewel hij daar ook niets aan kon doen. De belangrijkste vraag waar de lezer mee blijft zitten is waarom dit soort boeken wordt uitgegeven; geen spanning, nauwelijks enige ontwikkeling en geen belangwekkende personages. Genève ligt aan een meer en een Engelse diplomaat rijdt in een Jaguar, kortom verspilde energie. (Een vijf) (KtK)

Mooi familiedrama

Terugzien in duisternis is de door Het Spectrum (34,90) uitgegeven vertaling van Ruth Rendell's *A Dark-adapted Eye*, een psychologische thriller over een familiedrama, dat door de hoofdpersoon wordt ontdekt op grond van haar eigen herinneringen. Vera Hillyard komt aan haar einde door de voltrekking van de doodstraf, die haar is toegekend op grond van de moord op haar zuster Eden. Toch waren er geen zusters die inniger met elkaar omgingen dan deze Vera en Eden, waarbij de eerste een grote opofferingsgezindheid aan de dag legde. De relatie raakt in de versukkeling als Vera op latere leeftijd nog een kind krijgt, de kleine Jamy. Als Eden haar plicht gedaan heeft door een rijke man te trouwen betwist zij Vera het recht op de opvoeding van deze peuter door hem bij zichzelf in huis te nemen en niet meer af te staan. Tijdens de dramatische ontknoping van dit conflict beweert Eden dat zij feitelijk de moeder van de kleine is, waarna Vera met een onbeholpen steekpartij een einde aan haar leven maakt. In de daarop volgende gerechtelijke gebeurtenissen keert de goed burgerlijke familie zich van hun gevallen zuster af, voornamelijk treurend over hun eigen hierdoor gedevalueerde maatschappelijke positie. Je zal maar verwant zijn aan een moordenaar. Mede hierdoor wordt nooit onthuld wie nu werkelijk de moeder was van de boreling, laat staan de identiteit van de vader. Een fraaie geschiedenis vooral omdat er geen echte ontknoping volgt en uitermate boeiend door de wijze waarop het gepresenteerd wordt. De vertelster is een nicht van de ongelukkige Vera die probeert jaren na het drama aan de hand van haar eigen ervaringen met de betrokkenen de gebeurtenissen te reconstrueren. Een aantal zaken komen daarbij in een ander daglicht te staan, o.a. door het feit dat zij inmiddels zelf een volwassen vrouw is. De ware toedracht blijft echter uiteindelijk ook voor haar verborgen. Wederom een klasseprodukt van Mevrouw Rendell. (Zeker een acht waard) (KtK)

LAGE LUSTMOORD IN TILBURG

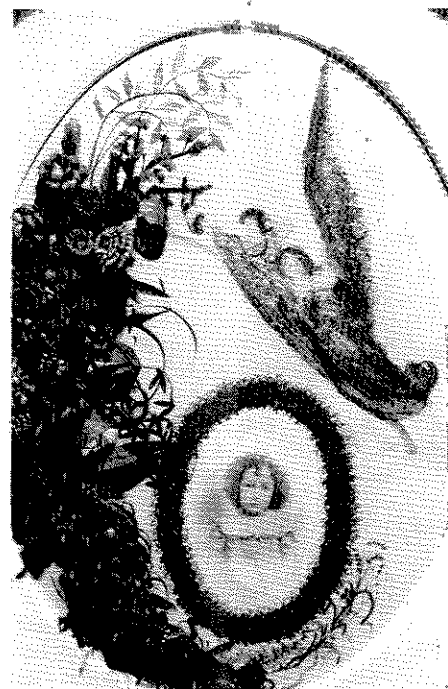
In Thrillers & Detectives komt de ware misdaad bijna nooit aan bod, ofschoon vooral de laatste tijd er een toenemend aanbod is van boeken waarin geruchtmakende misdaden worden beschreven. Die boeken moeten het meestal hebben van de gruwelijkheid van de daad en tracteren de lezers dan op allerlei details die men eigenlijk zou moeten vermijden. Voor de schrijver van misdaadromans biedt de ware misdaad bijna nooit meer dan het ruwe materiaal, maar af en toe doet zich een misdaad voor die zo in een spannend boek is om te zetten. **Moordhoek** van Ed Schilders is zo'n boek (Gianotten, 34,90). **Moordhoek** beschrijft een lustmoord in Tilburg op een elfjarig meisje die in de folklore van de stad nog steeds voortleeft. De twintigste eeuw begon voor Tilburg met een gruweldaad. Het meisje, een dochter van een bekende fabrikant ter plaatse, verdween midden op de dag en haar onteerde lijkje werd enkele dagen later op het zoldergewelf van haar parochiekerk gevonden. Als in een perfecte puzzeldetective waren er vier verdachten beschikbaar: de koster van de kerk, de pastoor, de onderhoudsschilder en de pianoleraar van het meisje die naast de kerk woonde en naar wie ze onderweg was. En als in een perfecte puzzeldetective gebeuren er allerlei verwarrende dingen die de speurder op het verkeerde been zetten. De speurder was in dit geval de zwaar besnorde en bebaarde commissaris van politie te Tilburg. Zijn optreden maakte de zaak alleen nog maar ingewikkelder. Ed Schilders stapt bijna een eeuw later in de schoenen van de reeds lang overleden speurder. Dat doet hij terecht omdat men in 1900 geen ontknoping van het drama kon geven en de ware dader niet wist te grijpen. Kermisklanten zouden het geweest kunnen zijn of een van de, ook al in die tijd voorhanden zijnde, buitenlandse werknemers van de fabriek van de vader van het kind. De geofende misdaadlezer begrijpt dat dit alleen maar dwaalsporen kunnen zijn. Ed Schilders, die als een echte Maigret drie assistenten (helaas dus geen vier) had in de personen van medewerkers van het literaire tijdschrift SIC uit Tilburg, volgde alle sporen opnieuw en keek goed naar de mensen die bij de zaak waren betrokken. Was het toch de koster of de pastoor of de onderhoudsschilder of de pianoleraar? In een slothoofdstuk komt hij tot een zeer aannemelijke reconstructie en wijst hij de dader aan.

Moordhoek is een spannend, dramatisch en zeer onderhoudend boek. Schilders heeft de nadruk gelegd op de gevolgen van de moord en de indruk die de daad op de gemeenschap maakte. In het artikel hieronder vertelt hij welke moeite men heeft moeten doen om de hele zaak weer boven water te krijgen. De schrijver van verzonnen romans heeft het dan een stuk

VERDACHT:

**De koster
De schilder
De pastoor
De pianoleraar**

makkelijker. Die zit achter zijn bureau en verzint naast een ziekelijke lust nog een tweede motief dat de oplossing van de moord op een onschuldig meisje tot een zeer moeilijke kwestie maakt. Maar zou hij ook hebben kunnen verzinnen dat nonnen van het Ursulinenklooster van de krullen van het dode meisje een kunstbloemenkrans vervaardigden die het relikportret sierde? De gruwelijkheid van de realiteit en van de fictie blijven met elkaar wedijveren. (TC)

Reliekportret van Maria Kessels met versiering van het eigen haar van het vermoorde meisje

Wie geschiedenis probeert te schrijven – ook die van de misdaad – en daarbij onderzoek doet in archieven, die zal van één stelling overtuigd moeten zijn: dat *alles* bewaard blijft, dat *niets* wat ooit aan het papier is toevertrouwd verloren gaat. Deze stelling is uiteraard niet zozeer waar als wel een prettige voorwaarde. De onderzoeker moet zich blind houden voor de realiteit dat documenten verloren gaan, om de kans dat hij een scherper inzicht in het verleden krijgt te vergroten. En soms, in uitzonderlijke gevallen, bij een combinatie van speurzin, volharding en geluk, blijkt de stelling, tegen iedere realiteitszin in, wel degelijk waar te zijn. Die bijzondere ervaring hadden wij – Ton van Zeeland, Peter IJsenbrant, Jan Willen Westerink, en ik – toen wij, na maandenlang speurwerk met magere resultaten, een vrijwel compleet dossier in handen kregen over de moordzaak uit 1900 die wij wilden reconstrueren. Dat was de moord op het elfjarige meisje Maria Kessels.

De 'zaak Kessels' staat in Tilburg nog steeds bekend als 'de moord in de Noordhoek'. Alle kranten, ook de landelijke, volgden van augustus 1900 tot het einde van het hoger beroep in juni 1902 de ontwikkelingen in het onderzoek en de rechtsgang op de voet, en doopten de zaak 'de Gruweldaad'. In **Moordhoek** heb ik het drama 'de overtreffende trap van moord' genoemd: kindermoord, kindermoord voorafgegaan door een zedendelict, en dat in een katholieke kerk. De gruweldaad schokte Nederland omdat zowel ethische als religieuze waarden geweld werd aangedaan. Onmiddellijk gingen op straat en in de pers stemmen op om de doodstraf opnieuw in te voeren. De eerste hoofdverdachte, koster Van Isterdaal, werd bij zijn overbrenging naar het Huis van Bewaring in Breda, bijna door woedende Tilburgers gelyncht. De kranteverslagen waren gemakkelijk toegankelijk via het gemeentearchief van Tilburg en het krantendepot van de Koninklijke Bibliotheek. Met name de procesgang werd tot in de kleinste details weergegeven, maar vergelijking van 'soorten' kranten bleek al snel noodzakelijk. Het maakte nogal wat verschil uit of we de katholieke *Tijd* lezen, de *NRC*, of de radicale socialistische kranten als *de Volksstem*. Met name de *Tijd* bleek zich schuldig te maken aan regelrechte stemmingmakerij en aarzelde niet om zelfstandig 'getuigen' op te sporen en aan het woord te laten om de verdachte schilder, August Mutsaers, zwart te maken. De zaak Kessels lag in eerste instantie zo gevoelig omdat de reputatie van het katholicisme in het geding was: een kerk als plaats van misdaad, een koster als verdachte, en de pastoor van die kerk die niet

naliet getuigen te manipuleren. Het gemeentearchief van Tilburg bleek bovendien in het bezit van een complete collectie lasterbrochures, zeven kleine boekjes die voornamelijk in 1902 verschenen. Daaruit bleek nogmaals hoezeer Tilburg uiteen was gevallen in twee partijen die elkaar met laster en roddel het leven zuur maakten.

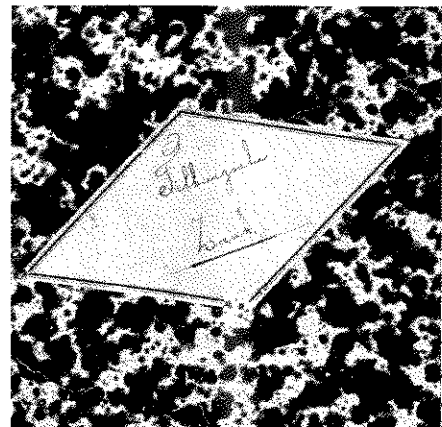
Dit materiaal was redelijk snel voorhanden. Met een gedrukte samenvatting van 38 pagina's van wat er tijdens het proces in eerste aanleg in Breda was voorgevallen, bleek dat voldoende om een goed idee te krijgen van de onverwachte omvang die de zaak had aangenomen. In Breda werden bijna honderdvijftig getuigen aan het woord gelaten, werd meeneed gepleegd en gedroegen de rechters zich verre van onpartijdig. Onderhoudsschilder August Mutsaers, die tot hoofdverdachte gepromoveerd was, werd slechts vrijgesproken bij gebrek aan bewijs dankzij zijn briljante advocaat, Frans Pels Rijcken, een protestant die niet schroomde om in het katholieke Zuiden de advocaat van de duivel te spelen.

Voor een goed, dat wil zeggen volledig, boek, waarin we bovendien een reconstructie konden geven van wat er volgens ons werkelijk was voorgevallen (inclusief de beantwoording van de vraag naar het daderschap), hadden we echter betrouwbare juridische stukken nodig. Die bleken slechts moeizaam te vinden. Na enige tijd verraste het ons niet echt meer dat de archieven in dit opzicht steeds hetzelfde beeld opleverden: leegte. Gemeentearchieven, waar men redelijkerwijs de politiearchieven kan raadplegen, het rijksarchief, waar stukken van de rechtbanken worden ondergebracht, en het bisschoppelijk archief, waar de geschiedenis van de geestelijkheid en de parochies bewaard wordt: meer dan enkele snippers vonden we niet. Of liever: vond Ton van Zeeland niet, want hij, archivaris van beroep, was belast met dit deel van het werk. Meer dan eens vroegen we ons op onze wekelijkse bijeenkomsten af, wat we nu werkelijk mochten denken van deze opvallende gaten in de collecties. Was het echt alleen maar toeval? Of was ook hier 'de onzichtbare hand', zoals Pels Rijcken de bemoeienissen van de pastoor in zijn pleidooi noemde, aan het werk geweest?

De taak van Pels Rijcken was niet gering. Hij had zich vrijwillig als verdediger aangeboden omdat hij beseftte dat Mutsaers met een toegewezen advocaat weinig kans op vrijspraak zou maken. Hij kreeg van collega's het advies zich niet met de zaak te bemoeien omdat dat zijn carrière zou schaden. Hij ontving anonieme dreigbrieven, zijn ruiten werden ingegooid. Hij zette door, en het is duidelijk dat alleen hem de eer toekomt de onschuldige Mutsaers gered te hebben uit de handen van een justitie die al te gretig en te lichtzinnig naar een dader zocht.

Ton van Zeeland zag nog slechts één mogelijkheid om de leemte in het juridisch materiaal te dichten: speuren naar

het archief van het advocatenkantoor Pels Rijcken. Als dat nog te vinden zou zijn, was er een kans dat zich in dat archief een dossier over de Gruweldaad bevond. Het bleek dat de praktijk van Pels Rijcken tegenwoordig onder de naam van zijn verre opvolgers fungeert: Quarles en Jurgens in Breda. Daar werd Van Zeeland terugverwezen naar het rijksarchief in Den Bosch waar het oudste deel van het archief ondertussen was ondergebracht. In dat archief was het bewuste dossier echter onvindbaar. Ten slotte bleek het dossier uit de overgedragen stukken te zijn gehouden, en nog steeds in Breda te liggen.

Het was de 'gouden vondst'. Een dik, stoffig dossier met een handbeschreven etiket 'Tilburgsche Zaak'. Het bevatte alle stukken die Pels Rijcken in 1901 en 1902 gebruikt had. Afschriften van tientallen processen-verbaal, samenvattingen van vele andere; brieven uit het Huis van Bewaring van verdachte Mutsaers die een tragisch inzicht boden in de rechtspositie van een verdachte; brieven van informanten met curieuze feiten; het handschrift en het pleidooi, 48 folio's dik, bijna vier uur spreektijd; Pels Rijckens visie op de ware toedracht; en tenslotte de vele felicitaties die hij ontving toen hij deze 'Nederlandsche Dreyfus-affaire' tot een goed einde had gebracht.

Wat begon als 'de Zaak Kessels' bleek al snel te zijn uitgegroeid tot een ingewikkeld conflict waarbij meer belangen op het spel kwamen staan dan het vinden van de dader. Het is ook de geschiedenis van de wereldse macht en de kerkelijke overheid die niets hebben nagelaten om de zaak te verdoezelen en ten snelste in de doofpot te krijgen.

Men heeft daarbij buiten één factor gerekend: het gegeven dat niets dat ooit aan het papier is toevertrouwd definitief kan verdwijnen. Vooral niet als dat papier beschreven is door Frans Pels Rijcken. In 1901 redde hij Mutsaers, in 1987 redde hij ons onderzoek en daarmee *Moordhoek*. Hij verwees ook naar de vermoedelijke dader die niet alleen figuurlijk maar ook, zoveel jaren later, letterlijk op het kerkhof ligt. Een gruwelijk detail is dat dader en slachtoffer op hetzelfde kerkhof liggen begraven.

Ed Schilders

Made in UK & USA

Broeierig

Cornell Woolrich werd tot hij overleed in 1968, op handen gedragen. Als z'n uitgever de kans kreeg, zou hij het lijk nu nog in het rond dragen. In zekere zin deed hij dat al door Lawrence Block een manuscript te laten afmaken.

Toen *Into the night* (The Mysterious Press, VD, 13,95) in 1987 verscheen, werd er in de *New York Review of Books* wat gemopperd en de vraag gesteld of dit soort lijkenpikkerij wel aanvaardbaar is. Ook manuscripten die door de schrijver te licht werden bevonden, kunnen zo alsnog in circulatie komen. De accountants die de nalatenschap van Woolrich beheren, hebben niets te maken met dergelijke sentimentele flauwekul. Geld stinkt niet.

Persoonlijk begrijp ik niet dat er zoveel belangstelling is voor deze schrijver. Hij schreef broeierige verhalen, met veel herhalingen en te weinig dialogen. Zijn faam berust, naar mijn idee, op één bijzondere gave. Hij bedacht beginscènes waar filmregisseurs zo mee aan de slag konden, wat ze dan ook meermalen deden.

Into the night begint met een zelfmoordpoging van de hoofdpersoon Madeline. Het pistool waarmee ze zich voor het hoofd wil schieten ketscht echter. Opgevlucht gooit ze het wapen van zich af en dan gaat het spontaan af! Een toevallige voorbijganger op straat wordt dan dodelijk getroffen. Madeline spoort vervolgens familie en bekenden van de overledene op, zichzelf wijsmakend dat ze een opdracht heeft. Liefhebbers van het genre zijn er weg van en het is ook knap geschreven. Mij raakt het helaas niet.

Simon and Schuster gaven in de serie *Blue Murder* een verzameling verhalen van dezelfde schrijver uit, onder de titel *Rear window* (VD, 23,20). Het titelverhaal werd ooit verfilmd door Hitchcock en heeft een mooie plot, die door de andere plots niet geëvenaard wordt. (Een zeven, omdat ik bang ben voor wraakacties als ik lager ga) (FH)

De nieuwe commissaris

Twee lang niet onaardige, recente Amerikaanse politiethrillers hebben een vergelijkbaar thema: een nieuw benoemde hoofdcommissaris van politie hoopt zijn verlichte denkbeelden in praktijk te brengen, maar botst op politieke bemoeizucht en bureaucratische starheid. In beide boeken is bovendien niet de commissaris de eigenlijke hoofdpersoon, maar een van zijn naaste medewerkers die met een mengeling van bewondering, scepsis en

onzekerheid naar de baas kijkt en onder tussen zelf verstrikt raakt in een ingewikkelde criminele affaire.

Man with a Gun van Robert Daley (Arrow, VD, 16,55) speelt in New York en heeft een nogal onwaarschijnlijk uitgangspunt: een voormalig journalist wordt plompverloren tot ondercommissaris gebombardeerd, gaat zich op onbeholpen wijze met het daadwerkelijke opsporingswerk bemoeien, en moet na een tragisch verlopen gijzelingsaffaire tot zijn verbijstering terecht staan wegens moord. De politieke intriges binnen en buiten het politie-apparaat van een miljoenenstad worden echter 508 pagina's lang boeiend beschreven, net als de relationele wederwaardigheden van de hoofdpersoon en zijn vriendin de soap-opera actrice. (Een acht min)

Joseph D. McNamara's *Fatal command* (Fawcett, VD, 13,95) heeft als plaats van handeling Silicon City, een fictief plaatsje in Californië. Hier lijkt het te gaan om drugs en politieke corruptie, met veel inzet van vrouwelijk schoon om politiemannen van het rechte pad te lokken. Het verhaal is onderhoudend genoeg, maar de dialogen zijn soms wat onhandig (de auteur is in het dagelijks leven ook geen schrijver, maar commissaris van politie te San Jose). En de goedgelovigheid van de lezer wordt nogal op de proef gesteld, doordat elke vrouw in het boek binnen vijf minuten met de ik-figuur in bed wil stappen. (Een zeven plus) (BV)

Gabe Wager is rechercheur bij de afdeling Moordzaken van de politie in Denver. In *Ground Money* van Rex Burns (Penguin, NL, 18,50) bewijst hij een oude vriend een dienst. Net als hij is de man van Mexicaanse afkomst en dat schept een band. Wager gaat zo ver dat hij moeilijkheden zoekt en vindt die hij eigenlijk had kunnen vermijden. Ook in de relatie met zijn vriendin die ook bij het korps werkt, lijkt hij voornamelijk op moeilijkheden uit. Het is dus veel tobben en gelukkig maar dat er zoveel natuurschoon in de buurt van Denver is. Ik houd wel van een menselijke politiemann, maar in dit verhaal staat de mens wel erg centraal. Iets meer actie met de matrak had mijn voorkeur. (Een zeventje) (TC)

Mensenroof

Een Amerikaanse ambassadeur en elf stafmedewerkers worden in Libanon gekidnap. Dat gebeurt wel vaker, maar het vreemde is dat dit keer niemand de verantwoordelijkheid opeist en van de twaalf taal noch teken wordt vernomen. Anderhalf jaar later krijgt K.C. Quarry, ontslagen bij het Amerikaanse leger wegens zijn kritiek op het gijzelingsbeleid van de regering, een telefoontje van een film-

maatschappij. Eigenaar en tevens de topacteur van deze maatschappij is Stallones equivalent Harry Redding, die weet op welke plek de gijzelaars gevangen gehouden worden. Hij is er zelfs van plan een film op te nemen, waarin hij meer wil zijn dan alleen een held op het witte doek: Redding wil de gijzelaars bevrijden en daar heeft hij Quarry voor nodig. *Een zeventje* voor *Show me a hero* (Methuen, VD, 18,75) van Alfred Coppel. (RK)

In the long run van de Engelsman N.J. Crisp is een niet onaantrekkelijk werkje (Penguin, NL, 17,50). De Engels-Zwitserse 'zakenman' Stephen Haden vervoert tegen betaling personen uit het Oostblok naar het Westen, lucratief maar niet ongevaarlijk. Haden wordt in zijn Zwitserse villa door een huurmoordenaar aangeschoten. Na een lange herstelperiode trekt hij erop uit om zijn aanval te vinden en uit te schakelen. Dat brengt hem in aanraking met de Engelse, Amerikaanse en Russische Geheime Diensten. Hoewel het geheel hier en daar onwaarschijnlijk riekt, heeft Crisp toch een heel behoorlijk produkt gemaakt. Het is een

tamelijk origineel verhaal, zeer vlot geschreven en als zodanig een verfrissing ten opzichte van de vele kwakkelprodukten die de markt van de gewone avonturenroman overstroomt. (Een acht) (WV)

Samenzwering

In het eerste boek van Denis Kilcommons *The Dark Apostel* (Corgi, VD, 16,50) wordt het uit *The Day of the Jackal* bekende procedé gevolgd. Een ware gebeurtenis, in dit geval de moord op Martin Luther King, vormt het uitgangspunt van dit verhaal, waarin de verlopen Peter Lacey een nieuwe kans krijgt om zich te bewijzen als nuttig lid van een van de vele branches van de Engelse geheime dienst. Ene Raoul, een naam die door de moordenaar van King werd genoemd in zijn verdediging, beweert dat King zijn moord zelf heeft beraamd, in samenspraak met zijn opvolger Eugene Burnette, die belangstelling heeft voor het presidentschap van de Verenigde Staten en in dit verband een bezoek aan Engeland gaat brengen. Ter bescherming van Burnette krijgt Lacey de opdracht deze roddel na te trekken, maar zijn afspraak met Raoul heeft

Van Holkema & Warendorf

...ALDUS PERSBUREAU TASS

Voor het eerst in Nederlandse vertaling

• een verbluffende spionage-roman van Russische origine

• een politieke thriller die een indringend beeld verschaft van het Russische denken

De KGB als held en de CIA als cynische intrigant.

HET ANTWOORD VAN RUSLAND OP LUDLUMEN LE CARRE!

f 29,90

Verkrijgbaar bij de boekhandel

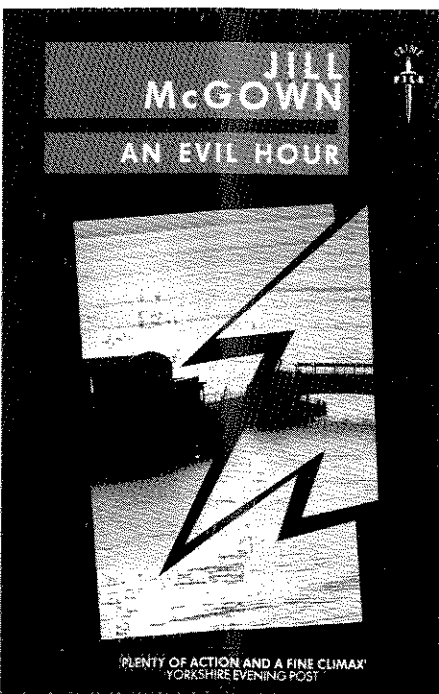
voor de laatste *lethale* gevolgen. Achter het verspreiden van dit gerucht blijkt een brein te zitten, dat connecties heeft met enige Amerikaanse grootindustriële en enkele afdelingen van de Amerikaanse geheime dienst. Voorwaar geen sinecure om hierin opheldering te brengen en het brein te ontmaskeren, zeker niet als men, zoals Lacey, te gelijker tijd een alcohol-verslaving moet overmeesteren en relatieproblemen in het achterhoofd meedraagt. Dit alles levert een uiterst leesbaar verhaal op, waarvan alleen de ontknoping wat teleurstelt als Lacey zijn rivaal, die inmiddels een aantal collega's *rücksichtslos* om zeep heeft laten helpen, toch nog een rustige vervroegde uittreding gunt. De alcohol heeft hier en daar kennelijk wat gaten achtergelaten (*In ieder geval een zeven*) (KtK)

The dragon portfolio is een boek met een intrigerende titel van Richard Hoyt, een Amerikaan (TOR, VD, 13,95). Het is het verhaal hoe Communistisch China langs slinkse wegen (Hong Kong) Westers kapitaal het land binnen probeert te krijgen. Zowel de CIA, Triaden en Texaanse oliebaronnen spelen hierbij een rol. De hoofdrollen in het verhaal zijn, voor zover er sprake van is, voor de CIA-chef in Hong Kong en voor een Amerikaanse hoogleraar. Het is een uitermate moeizaam karwei om je als lezer door het verwarde verhaal met veel te veel personen en zijlijnen heen te worstelen. Na ruim 200 bladzijden is er eigenlijk nauwelijks iets meer gebeurt dan de verslaggeving van oninteressante gesprekken. Geen reclame voor het genre en sterk afgeraden (*Een vierenhalf*) (WV)

Andermans zaken

Over privé-detectives met gebreken zijn in dit blad al voldoende flauwe grappen gemaakt. Ik wil dan ook volstaan met de constatering dat de Londense Jimmy Jenner het moet stellen met één gewoon en één kunstbeen waarmee hij aardig uit de voeten komt. **Shadow Play** van John Milne is Jenner's tweede avontuur (Penguin, NL, 17,50) Aan het eind van het eerste boek kon de lezer zich zorgen maken over het feit dat Jenner in het huwelijksbootje stapte dat koers zette naar Spanje waar het echtpaar een café ging drijven, maar inmiddels blijkt alles ten goede gekeerd. Jenner woont weer in Londen en is van zijn vrouw af. In *Shadow Play* komt hij in

contact met zijn jeugdvriend Peter die in allerijl zijn woning heeft verlaten omdat iemand daar een lijk gedropt heeft. Als de geheime dienst zich met de zaak bemoeit voelt Jenner wel aan dat er meer achter zit dan een verongelijkte butler. **Shadow Play** laat zich lezen als een geslaagde kruising tussen het *private eye*-genre en de spionnageroman. Zowel sfeer als personages zijn uitstekend getroffen, en Milne verdient een compliment voor de onverwachte en toch geloofwaardige ontknoping. (*Een acht*) (HKg)

Mat Murdock in een *private eye* van het ongecompliceerde slag. Zijn avonturen, op gezette tijden onderbroken door aanstekelijke sex en niet minder meeslepend geweld, happen heerlijk weg en liggen licht op de maag. Voor psychologische diepgang moet men zijn heil elders zoeken, dat zal duidelijk zijn. Murdock's belevenissen zijn net zo oppervlakkig als het leven in Californië (het décor) volgens auteur Robert Ray schijnt te zijn. In **Murdock for Hire** (Penguin, NL, 17,50) pakt onze Held, en de hoofdletter is hier op zijn plaats, een lokale *call girl*-organisatie aan. Waarom het hier nu om zulk onverkwikkelijk boeventuig zou gaan wordt niet duidelijk. Het eerste slachtoffer overlijdt aan hartzwakte en de onvermijdelijke afpersing wordt door *freelancers* bedreven. Het is een decaden-te, elegante club die door Murdock op ruwe wijze tot de orde wordt geroepen. Jongensboekenromantiek, waarbij de pretentie dat het hier om slechts een radertje in een Wereldomspannende Organisatie zou gaan tot lichte irritatie leidt. (*Een zes min*) (MD)

Rex Burns schrijft politieromans die zich afspelen in Denver, Colorado, maar dit keer heeft hij een privé-detective boek gemaakt. Zijn held heet Devlin Kirk en zijn eerste avontuur **Suicide season** (Penguin, NL, 17,50). Kirk heeft zijn vader verloren door zelfmoord en laat hij nu in een zaak betrokken raken waar hij wederom een zelfmoord plaatsvindt. Dat plaagt hem vreselijk, maar desondanks draait hij ook begerig om de onbestorven weduwe heen. Kirk moet eigenlijk uitzoeken of de ongekomen medewerker van een project-ontwikkelaar met de concurrentie onder een hoedje speelde. Hij doet wel zijn best, maar de menselijke betrekkingen hebben meer belangstelling. Had hij zich daar maar toe beperkt, dan zou hij een geestelijke opdonder voorkomen hebben. De gebruikelijke luchtigheid, vaak verpakt in cynisme, uit de privé detective boeken ontbreekt geheel. Het verhaal is goed bedacht en redelijk geschreven, maar dus nogal serieus getoonzet. Wat heeft een oprecht en eerlijk mens het toch moeilijk in deze wereld. (*Een zeven min*) (TC)

Jill McGown publiceerde haar eerste detective. **A Perfect Match**, in 1983. Ze vestigde zich daarmee als één van de jonge en veelbelovende Engelse detectiveschrijvers. Daarna verschenen van haar hand **Record of Sin** en **The Stalking Horse**. In 1986 kwam **An evil hour** (Penguin, VD, 18,50) uit. Dit verhaal begint met de moord op Gerard Culver, waarna diens weduwe een aantal liefdesbrieven vindt. Ze schakelt privé detective

Harry Lambert in om de brieven terug te geven aan de afzender: Annie Maddox, manager van het Wellington Hotel in Amblesea en gewezen minnares van Culver. Al spoedig blijkt dat Culver niet het enige doelwit is geweest van een aanslag, maar dat er nog twee andere slachtoffers zijn. Lambert gaat achter de dader aan en verdiept zich tegelijk in Annie Maddox. (*Een zesenhalf*) (RK)

Vrouw in moeilijkheden

Een moeder van drie kinderen kan al maanden niet slapen omdat haar jongste, een baby, de hele nacht huult. Omdat drie

kinderen een hoop geld kosten verhuurt ze een kamer. De huurster is een wat eenzame, tikkeltje merkwuurde lerare. Er gebeuren steeds vreemde dingen; of is ze langzaam gek aan het worden, bijvoorbeeld door slaapgebrek? Dat is de vraag in deze zeer spannende, helaas iets gedateerde thriller uit 1959. Zelden zag je zo'n rake tekening van de wanhoop van een slopende huisvrouw. Het spannende slot van **The Hours before Dawn** van Celia Fremlin, (Pandora, VD, 20,80) verklap ik niet. (*Een acht*) (MB)

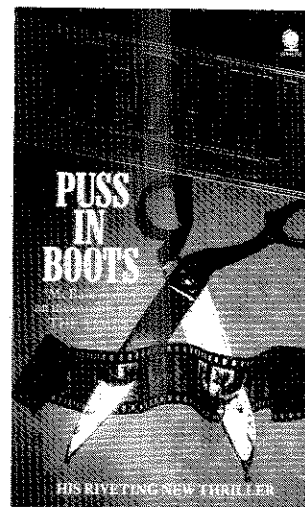
Na de moord op de man waar ze mee samenleefde leidt Kate Bailey, een fotomodel in Californië, een ontworteld bestaan. Ze raakt haar werk kwijt en haar meeste vrienden. Ze gaat samenwonen in een strandhuis in Malibu met een man die ze nauwelijks kent. Twee jaar na de moord wordt ze nog steeds door de politie geschaduwd en lastig gevallen. Wat zou er echt gebeurd zijn? **Bruised Fruit** van Amy Ephron (St. Martin's, VD, 12,75) zou best een leuke *Whodunnit* kunnen zijn als het verhaal niet zo ongelofelijk gekunsteld en afstandelijk geschreven was. Het heeft helaas zoveel pretentie dat het meer om de vorm dan om het (overigens spannende) verhaal geschreven lijkt. En die *Malibu-glamour* blijkt allemaal hete lucht; wie had dat nou gedacht? (*Een zes*) (MB)

Washington in WO II

The landing is het resultaat van de samenwerking van twee Amerikaanse journalisten: Haynes Johnson en Howard Simons (Pocket, VD, 15,50). Het is een zeer spannend boek dat zich nagenoeg geheel in het Washington in de Tweede Wereldoorlog afspeelt. De Duitse *Abwehr* van de bekende admiraal Canaris heeft enkele saboteurs op de Amerikaanse kust afgezet, waarvan er twee in Washington de president naar het leven staan. Een veiligheidsagent en een zwarte politiemann krijgen hiervan lucht en zetten de jacht in. Het boek getuigt van een grote lokale kennis en inzicht in de Amerikaanse politieke verhoudingen. Dit geeft het verhaal een sterk authentiek karakter, hoewel het om fictie gaat. De situatie van Duitsland in oorlogstijd ligt de schrijvers veel minder en overtuigt niet zo. Maar als geheel is het een uitermate spannend boek dat een interessant onderwerp heeft, dat goed is uitgewerkt en het boek is goed geschreven. (*Een acht*) (WV)

Het is inmiddels een alledaags verschijnsel dat kinderen van voormalige Amerikaanse presidenten detectives schrijven. Een daarvan is Elliott Roosevelt, die moeder Eleanor op de stoel zet van

Miss Marple en haar onwaarschijnlijke moordpartijen in het Witte Huis laat oplossen. In **The White House Pantry Murder** (Avon, VD, 13,95) gaat zij weer even kordaat aan de slag als er in de bijkeuken lijken worden gevonden. De beveiliging van het Witte Huis blijkt niet optimaal en dat is des te kwellerend nu Winston Churchill net acte de présence heeft gegeven. De clichés over beide staatslieden zijn niet van de lucht en het Witte Huis blijkt als presidentieel appartement maar een benauwd optrekje en bovendien gefiltreerd door nazi-aanhangers, die het op het leven van deze staatslieden voorzien hebben. Een knetterige toestand in ieder geval en teleurstellend voor wie wat *human interest* verwacht van een *insider*. Voor de liefhebbers van puzzel-detectives nog net acceptabel. Maakt wel nieuwsgierig naar de roman van de zoon van Reagan over het wicelen van zijn stiefmoeder. (*Een dun zesje*) (KtK)

Viezig

Eigenlijk houdt ik niet van Ed McBain, en nu weet ik waarom. Hij schrijft soepel. Plots kloppen. Sex en geweld maken een juiste dosis medeleven los. En toch, het is allemaal wat te makkelijk. Sex wordt wat al te losjes geëxploiteerd. Met net iets te veel wellust wordt allerlei geperverteerde nargheid opgedist. Achter de koele schrijfrant van McBain schuilt een gemakkeerde pornograaf. **Puss in Boots** (Sphere, VD, 16,55) was voor mij de *eye-opener*. Het gaat hier niet om een van de *Precinct*-romans (want die gaan nog). **Puss in Boots** is een verhaal rond de schlemielige advocaat Matthew Hope. Een cineaste wordt beestachtig vermoord (het zal eens niet bij McBain) en de verdachte echtgenoot zoekt steun bij Hope. De intrige is zwak, van iedere spanning gespeend en gelardeerd met weinig kies bloedvergieten en loos *gespiegologiseer*. Voor lieden met twijfelachtige smaak die niet als zodanig te boek willen staan. U koopt die Playboy toch ook voor de plaatsjes, pardon interviews? (*Een Drie, en dat is nog om de echte fans niet voor het hoofd te stoten*) (MD)

Onderhoudend

'Shifty, are you sure youre name isn't Swift?' zegt een niet geheel tevreden gestelde dame tegen Lou Anderson, nadat hij nogal snel op haar avances heeft gereageerd. Anderson is van beroep goochelaar en zijn bijnaam heeft hij te danken aan zijn stijl van werken. De schrijver William Murray goochelt handig met woorden. **When the fat man sings** (Bantam, VD, 13,95) staat vol met zinnen zoals die waarmee ik begon. Hij schrijft voor de New Yorker, heeft vele boeken op z'n naam staan en *'... the fat man ...'* is de derde met Shifty in de hoofdrol. Shifty goochelt niet alleen goed, hij is ook een zeer bedreven gokker. In het casino ontmoet hij een reusachtige operazanger, die daar in veel minder handig is. Shifty geeft hem wat adviezen en voor je het weet is hij ingehuurd door dit evenbeeld van Pavarotti. Hij belandt in dulle situaties en laat zien dat ook de Mafia bezweld kan worden. In de liefde is hij minder gelukkig, maar dat is nu eenmaal een conventie in dit soort boeken. Wie schrijft daar eens een dissertatie over? (*Een zevenenhalf*) (FH)

In **Sideswipe** (Ballantine, VD, 13,95) gebeurt helemaal niets, aanvankelijk. Politiman Hoke Moseley heeft last van een uitgebreid beschreven *mid-lifecrisis* en besluit zijn leven op naïef-drastische wijze te vereenvoudigen: hij neemt ontslag. Ondertussen ontmoeten wij ook andere, soms kleurrijke figuren uit de marge van het bestaan in Florida. Een bejaarde op zoek naar een beetje liefde en begrip, een misvormd hoertje, een psychopatische kleine crimineel, een hopeloos ongetalenteerde schilder: ze komen bij elkaar met weinig goeds in de zin, maar dan zitten we al tegen het einde van het boek. Toch is **Sideswipe** spannend. De inmiddels overleden auteur Charles Willeford neemt de tijd om zijn personages aan ons voor te stellen en langzaam bekruipt de lezer het kille gevoel dat het lont in dit vat menselijk dynamiet al bijna is opgebrand. Willeford schrijft voortreffelijk. De climax is explosief en onafwendbaar. **Sideswipe** is vooral een aanrader voor liefhebbers van Elmore *'Funk Alaska'* Leonard, die het ons – aldus de *blurb* – van harte aanraadt. En terecht. (*Een Negen, maar alleen voor de liefhebber*) (MD)

Een ex-non die een privé-detective bureau drijft is dat wel echt leuk? Haar ondergeschikte die had gehoopt zelf de baas te worden, vindt het maar zo-zo. Zoals hij het eigenlijk ook maar niks vindt dat de man van zijn minnares wordt vermoord. Dat gebeurt allemaal in een koud en wonderig Chicago in **Murder among friends** van Frank McConnell (Penguin, NL, 17,50). Heel in de verte doet het duo

in dit boek denken aan Bertha Cool en Donald Lam, het ook niet goed bij elkaar passende duo van Erle Stanley Gardner, wat op zich ook weer een variant was op de dikke dame en het magere mannetje van de ansichtkaarten. De ondergeschikte, die Harry Garnish heet, is de verteller en is op zich een gezellige leuterkont. Het is jammer dat het verhaal verder niets voorstelt. 'Zij had misschien wel meer linten doorgeknijpt dan een vroedvrouw in Calcutta navelstrengen' is een van de opmerkingen van Harry en ook zijn classificatie van krankzinnige moordenaars vond ik om te lachen. Verder lijkt Chicago me niet echt een gezellige stad. (Een zesje) (TC)

Orde in de chaos

Anthony Price heeft al een hele boekenlijst op zijn naam staan en als al zijn boeken zijn zoals *A new kind of war* (Grafton, VD, 16,50) spijt het mij dat ik niet eerder kennis heb gemaakt met deze auteur. Aan het einde van WO II treffen we Captain Fattorini met een Griekse collega in Griekenland, al waar hij wordt overvallen door een eenheid van zijn eigen Britse leger, dat zich ter plaatse met onduidelijke zaken bezig houdt. Als de oorlog in Europa al is beëindigd wordt Fattorini overgeplaatst naar deze zelfde eenheid, die inmiddels in Duitsland gelegerd is en zich ogenschijnlijk met archeologisch onderzoek bezig houdt onder de bezielende leiding van een Kolonel die monomane belangstelling aan de dag legt voor de reconstructie van de Romeinse veldslag waarbij Varus in de pan gehakt werd door de Germanen. Waarom hij niet gedemobiliseerd wordt en wat ze hier in Duitsland in hemels naam doen blijft duister tot er, in samenwerking met de Amerikanen, een nachtelijke overval gepleegd wordt op een vervallen landhuis. Langzaam wordt het Fattorini en de lezer duidelijk dat men achter Duitse geleerden aan zit en dat Russen, Engelsen en Amerikanen in en buiten hun respectieve zones elkaars jachtpartijen saboteren. Frattorini's conceptie over oorlog voeren moet drastisch worden bijgesteld, vooral als blijkt dat hij niet bij toeval ter plaatse is beland maar na uitgebreide screening is toegevoegd aan een gespecialiseerd gezelschap feitelijke 'intelligence' officieren. Hiermee wordt een ingewikkeld spel gespeeld om een communistische infiltrant te ontmaskeren, waarbij een Duitse geleerde als lokaas dient. Zo kan er van demobilisatie voorlopig geen sprake zijn, want er is inmiddels een andere oorlog gaande. Een ingewikkeld verhaal dus, waarbij de hoofdpersoon en de lezer lang in het ongewisse blijven en met veel typisch Engelse figuren en hun specifieke eigenaardigheden, waarbij op de

bekende lé Carre-manier mensen gemanipuleerd worden om een onduidelijk doel te bereiken. De lezer moet wel wat geduld opbrengen om de chaotische informatiestroom door te werken die meer dan driekwart van het boek vertwijfeling brengt over waar het nu toch om te doen is. Maar deze moeite wordt beloond. Een van de aardigste boeken die ik sinds tijden ben tegen gekomen. (Een dikke acht) (KtK)

Erg hè?

Het bijzondere vermogen van Felix Kline om op onvermoede plekken, waar ook ter wereld, dure mineralen te ontdekken maakt hem voor zijn werkgever een gouden kracht. Vandaar ook dat die er alles voor over heeft om Felix tegen de concurrentie te beschermen. In *Sepulchre* van James Herbert (NEL, VD, 18,75) krijgt een excommando van Iers-Engelse afkomst de opdracht om Felix en zijn omgeving 'kidnap-proof' te maken. Kline is echter een lastig kereltje met heel wat meer paranormale kunstjes dan alleen een goede neus voor rijke goudaders. De ontwikkelingen worden allengs griezeliger als Kline zich meer en meer manifesteert als een kwaadaardige tovenaard die zijn vermogens op een andere manier heeft ontvangen dan de doorsnee magnetiseur. Herbert heeft een naam op te houden als schrijver van griezelromans. Ook nu slaagt hij erin een goed opgebouwd verhaal te vertellen, maar introduceert hij zoveel ongelijksoortige griezelementen dat de lezer niet goed weet wat hij het ergst moet vinden. (een zeven) (GJT)

Tales of natural and unnatural catastrophes van Patricia Highsmith (Methuen, VD, 16,50) is een sympathiek boekje met min of meer fantastische vertellingen. Kankergezwellen, die een eigen leven gaan leiden, tegen verdelgingsmiddelen resistente kakkerlakken, een paus die zich schaart aan de zijde van de *underdog*, een gefrustreerde presidentsvrouw die op de fatale knop drukt (en erg veel weg heeft van Nancy Reagan) en nog zo wat hersenspinsels en hun mogelijke consequenties vormen de inhoud van deze bundel, waarvan de verhalen die het dichtst liggen bij wat tot min of meer reële mogelijkheden behoort de meeste huiveringen bezorgen. Een aardig uitstapje van deze bekende schrijfster naar het horror-achtige genre, zonder veel flauwe kul en tamelijk sec opgeschreven. Van mij mag ze dit vaker doen, (Vandaar een zeven) (KtK)

Klinkende munt

Danny Lehman begint zijn carrière met een winkeltje in oude munten, maar zijn ambities groeien nadat zijn buurman, die een reisbureau heeft, Danny een reisje naar Europa aansmeert. Het gedoe met het wisselen van dollars aldaar brengt Lehman op het idee om naast oude munten ook in courante geldmiddelen en metalen te gaan handelen, een bezigheid die hem schatrijk maakt. Een ontmoeting met een makelaar uit Las Vegas leidt tot de wat al te overhaaste koop van het met faillissement bedreigde casino Raffles. Lehman komt er te laat achter dat de banken niets met casino's te maken willen hebben en hem bijgevolg geen lening verstrekken. Als er na veel telefonades uiteindelijk toch een bank blijkt te bestaan die hem wil helpen, raakt hij van de regen in de drup. Danny raakt verzeild in de wereld van de grote misdaad en dat breekt hem lelijk op. Maar dan is er gelukkig nog de trouwe, knappe en tevens zeer slimme Sandra Lee, die voor hem de kastanjes uit het vuur haalt. In *Palace* (Bantam, VD, 16,65) laat Paul Erdman Las Vegas en Reno verrijzen. (Een acht) (RK)

Met pijl en boog

Vijf minuten nadat ik *Red herrings* (Papermac, VD, 18,50) uit had, wist ik me nog slechts met grote moeite te herinneren waar het boek over ging. Niets, maar dan ook niets was me bijgebleven uit dit saaie boek. Met behulp van de flaptekst kon ik nog wat beelden terugroepen in mijn herinnering. Het boek speelt op het Engelse platteland, waar een merkwaardig dorpsfeest wordt gehouden. Iedereen schiet met pijl en boog en - o wat een wonder - er wordt iemand ongelukkig getroffen. Een dikke speurneus die Simon Bognor heet, mag dan langzaam uitvinden dat er veel meer achter deze zaak zit. Die pijlen hadden het natuurlijk ook niet echt op hun geweten. Stel je voor: zo'n onschuldig tijdverdrijf. Bognor werkt voor een duistere overheidsinstantie die 'The board of trade' heet. Deze werkring moet heel opwindend zijn, want *Red Herrings* is al het tiende boek dat Tim Heald schreef over zijn avonturen. Simons vrouw heeft een actief aandeel in het onderzoek en zij weet eigenlijk beter van wanten dan hijzelf. Net als alles in het boek maakt ook dat een erg bedachte indruk. Het is net alsof je de uitgever hoort zeggen: 'zouden de lezers het niet leuk vinden als ...?' (Een vier) (FH)

Britse Misdaadgolven

Nieuwsbrief van Leo Harris & Co

details over de relatie van haar moeder met een bekende schrijver. Helaas mag ik niet meer vertellen, omdat ik dan de knappe trucjes van Barnard zou verraden waarmee die de lezer kwelt. Zelfs die opmerking zou u op het spoor kunnen brengen, maar volgens mij blijft u bij het lezen aangenaam verrast.

GREEK GIFTS door T.J. Binyon
De zelfmoord van de rector van een College in Oxford leidt tot een onderzoek door zijn schoonzoon naar zijn activiteiten tijdens de oorlog op de Griekse eilanden. Het is meer een ouderwetse romance zonder sex geworden dan een thriller.

SHEEP'S CLOTHING door Celia Dale
Een zwarte comedie over verwisselingen, met ironie beschreven, die laat zien hoe twee vrouwen zich als maatschappelijk werkster voordoen om goedgelovige oude vrouwtjes te kunnen beroven. Het slot is moreel nogal twijfelachtig.

UNDERWORLD door Reginald Hill
Dit is bijna een Echte Roman die de bitterheid na afloop van de grote Mijnstaking als onderwerp heeft. Minstens drie complexe intriges lopen door elkaar. Een mijnwerker wordt vermoord. Wie doodde enkele jaren geleden een kind? En wat heeft de jonge mijnwerker met de vrouw van de speurder?

RATKING door Michael Dibdin
Een weinig geslaagde politiemanager tracht een moord in een aristocratische fabrikantenfamilie in een kasteel in Toscane op te lossen. Het boek stikt van wat Kai Lung 'welkenkende verdorvenheid' noemt en de significantie druipert er vanaf.

TOXIC SHOCK door Sara Paretsky
En nog meer sociaal bewustzijn hier. Vrouwelijke *P.I.* uit Chicago krijgt te maken met criminelen die de verantwoordelijkheid willen ontlopen voor nalatigheden waardoor hun personeel wordt vergiftigd. Een speurtocht naar het vaderschap zet alles in beweging. Het is allemaal hard en snel opgeschreven.

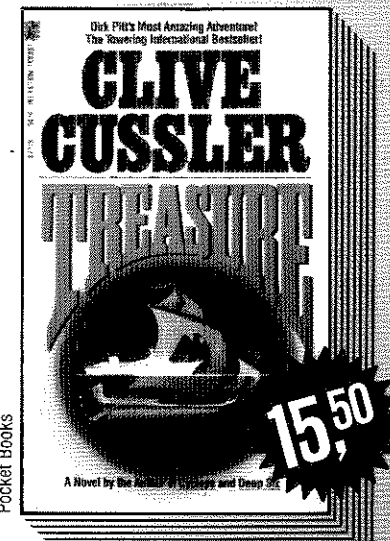
Ik zou gokken dat óf nummer 1 óf nummer 6 gaat winnen.

Leo Harris

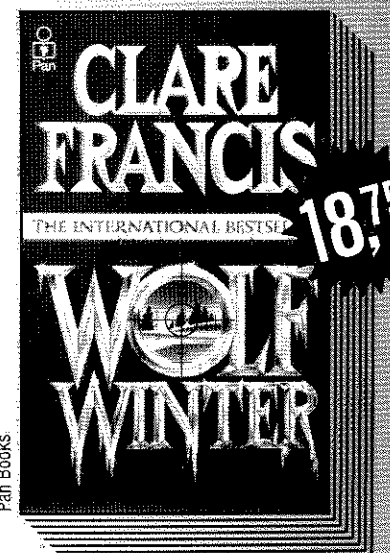
AT DEATH'S DOOR door Robert Barnard
Een beroemde, oudere actrice wordt net vermoord (doodgeschoten) op het moment dat haar onwettige dochter een gemene biografie wil uitbrengen die boordenvol staat met de meest schandalige

New
in paperback

At all bookstores

'Cussler writes with obvious authority and mastery... his prose is crammed with feats of heroism, agonizing tortures, cold-blooded murder and hair-raising escapades...'
Los Angeles Herald-Examiner

'A magnificent read. Move over Frederick Forsyth and Hammond Innes! Sunday Telegraph'
'The classically structured spy thriller has rarely been better done'
New York Times

van heinde
van verre
van Hartmar

Importeur / Distributeur Amsterdam

IN HET GRAS

KORT VERHAAL VAN JAN J.B. KUIPERS

Zodra Ella binnenstapte om de surveillance over te nemen viel het haar weer op hoe Tannie geheel en al uit de toon viel tussen de stellages met kaarten, prenten en gravures van de Topografische Tentoonstelling. Haar kakelbonte toerusting van haarband, slobbervest en lange rok, het lange gelige sprithaar, haar mitrillerende trant van praten! Een obsoleete hippie, deze Tannie, smakeloos en onverbetelijk. Ze moest toch al een eind in de dertig zijn, maar verstandelijk bleef ze zestien. Zoals gewoonlijk fladderde het mens geëxaltreerd op haar toe. Tannie scheen in Ella altijd iets moederlijks te ontwaren, hoewel de laatste hoogstens vijf jaar ouder was en het moederschap als een meelijwekkende status bezag. Kwam die aanhankelijkheid door haar wijze donkere ogen, waarover Tannie's Jaap tijdens hun stiekeme ontmoetingen immer zeurde, haar decente manier van kleden of gewoon door haar wat fiere voorkomen?

'Ella, luister es, Ella,' ratelde Tannie opgewonden, 'moet je horen wat me gisteren is overkomen nadat ik jou heb afgelost!'

'Kalm maar meisje,' zei Ella met sleetse scherts, 'dokter zal wel toehoren. Vertel maar op.'

'Ik ben beroofd, Ella! Beroofd ben ik! God, wat een toestanden, je houdt het niet voor mogelijk! En kwaad dat Jaap was, kwaad! Hier blijft hij weken over doorzeiken, dat weet ik zeker.'

'Zo. Maar wat is er dan precies gebeurd, schat?' Ella bereidde

zich voor op een chaotisch verslag van de jongste gevolgen van Tannie's onmetelijk infantilisme.

'Bijna vijfhonderd pick heeft dat ventje van me gejat! Gistermiddag kwam hij weer binnen. Een week of wat terug was-ie ook al geweest: knulletje van een jaar of dertien, rood haar - en zo'n blikken souvenirdolk aan z'n riem, je weet wel, zo'n mes van de Efteling of zo. Heb jij 'm al eens binnen gehad, Ella, ken jij 'm soms?'

'Niet dat ik weet,' zei Ella. Natuurlijk kende ze hem. Het knulletje was haar ook al komen lastigvallen na schooltijd. Ze had hem toen een foldertje over de tentoonstelling in z'n handen gedrukt en hem vervolgens te verstaan gegeven dat hij op moest hoepelen. Ze geloofde trouwens dat hij in een gehucht in de buurt van haar dorp woonde. Meermalen had ze hem dapper door de polder zien fietsen.

Bij Tannie had hij zich dus vaker laten zien. Die beschouwde hij natuurlijk als een makkelijk slachtoffer.

Tannie, trouwhartig naar haar opziend, vervolgde: 'Nou, ik dacht dus, wat een zielig knulletje eigenlijk, niet? Had zeker geen vriendjes. Dus heb ik leuk met 'm zitten praten als-ie kwam, en hij vertelde me van alles over school en z'n konijnen. Allemaal rottige leugens, denk ik achteraf. Maar ik mocht 'm wel, dacht dat we vrienden waren, weetjewel. Gisteren moest ik naar de wc. Hij was de enige bezoeker, en het is zo lastig om

steeds als je nodig moet de voordeur op slot te gaan doen, hè, en bovendien wilde ik hem niet weggagen, begrijp je.'

'Jaja,' antwoordde Ella vermoed. 'Vrienden.' 'Weggagen.' Kon het sentimenteler? Tannie had te veel kennissen in het welzijns-werk.

'Dus ik zeg tegen 'm: kun jij even op de boel letten? Ik moet effe naar boven, naar het toilet. Nou, hij wilde wel. Maar m'n tas liet ik godverdomme over de stoel hangen! Was ik maar ongesteld, dan had ik 'm wel meegenomen. Maar nee, goed van vertrouwen als ik ben laat ik die rottas achter. Ik kan mezelf wel wurgen. En Jaap! Jaap!'

'Tannie!' riep Ella, terwijl ze op het tafelblad ging zitten. 'Vertel nou verder!'

'Goed, ik kom terug van de plee en wat zie ik? Tas weg! Ventje weg! Ik ren naar buiten, maar zie al in de gang m'n tas liggen. En ja hoor! Weg portemonnee! Bijna vijfhonderd pick zat erin, en m'n bankpasje, en m'n bibliotheekkaart! En van dat geld moest ik de huur gaan betalen. Waar moet ik die nou vandaan halen?' Tannie viel stil, bijna in tranen.

Van mij krijg je geen stuiver, dacht Ella wrevelig. Waarom betaalde Tannie haar huur niet per giro, zoals iedereen.

'En toen, Tan?' Ze genoot van haar stemgeluid, en besloot dit toontje in de toekomst eens wat te cultiveren.

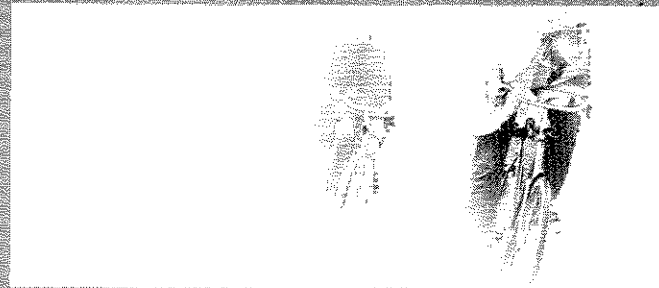
'Naar het politiebureau natuurlijk! Signalement opgegeven, en speciaal dat dolkmes genoemd, DRAAGT RIEM MET SOUVENIRDOLK VAN EFTELING OF ZOIETS, heb ik duidelijk gezegd, en weet je wat die klootzak van een smeris opschreef! DRAAGT RIEM, kalkte hij op en verder niks! Bekeuringen uitschrijven, dat kunnen ze, maar misdadigers grijpen ho maar! Nee, naar dat geld kan ik wel fluiten.'

Een waarheid als een koe. Wat moest je hier nu op zeggen. Ella blikte om zich heen. Niets. Prenten van kerktorens achter geboomte, van landelijke dreeven en duinvalleien. Geen spieden-de ogen. Troostend legde ze een hand op Tannie's schouder.

'Kan jouw Jos er niks aan doen?' vroeg Tannie zonder veel hoop. 'Hij zit toch ook bij de politie of zo?'

'Jos is bewakingsbeambte bij de kerncentrale,' zei Ella koel. 'Ik denk niet dat hij je kan helpen.' In een opwelling kneedde ze Tannie's afhangende schouder. Tannie liet het zich even welgevallen, maar trok zich toen terug, bevreesd naar Ella opkijkend. Die herstelde zich onmiddellijk en griste een sigaret van tafel.

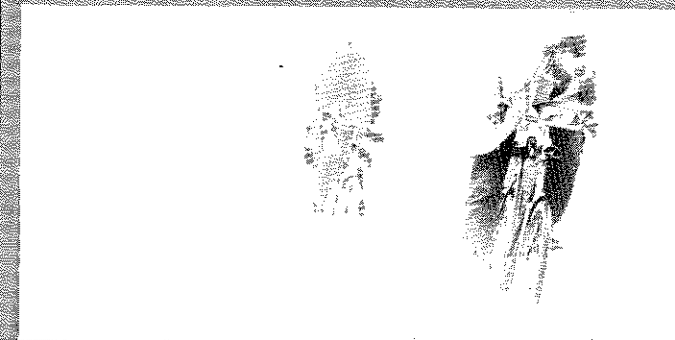
Ze namen spoedig afscheid. Tannie vertrok somber naar haar woninkje in de binnenstad. Ella hing haar jas weg, rookte haar sigaret en liet zich comfortabel de lange, saaie middag inglijden.

De jongen fietste over het twee tegels brede fietspadje langs de Schelde. Het bedrag in zijn geheime portemonneetje was aanzienlijk geslonken, maar hij had dan ook een leuk horloge met ingebouwd rekenmachientje gekocht. Jammer alleen dat hij het thuis en in de buurt niet zou kunnen dragen. Maar wat in het vat zit verzuurt niet! Hoewel... hoe lang zou zo'n horlogebatterijtje eigenlijk werken? Hij had dat niet aan de winkelbediende durven vragen. In ijlt tempo had hij zijn keus bepaald en de koop gesloten, en was weer zo snel mogelijk uit de zaak verdwenen. Eigenlijk had je weinig aan je spullen als je ze moest verbergen voor bemoeizieke ouders, burens, familie en bekenden. Dat zou later wel anders worden; als er zich dan

iemand ongevraagd met hem bemoeide, zou hij die wel even neermaaien. 'Rattattattattat!' schalde hij wraakgierig over de Schelde. Geschrokken van zichzelf blikte hij woest om zich heen en achter zich. Het besef trof hem als een mokerslag. Hij vroom bijna vast op z'n fiets. Achter hem! De vrouw die hij wel vaker tegenkwam, dat andere mens van die tentoonstelling! In paniek keek hij nog eens om. Geen twijfel mogelijk. Hij wilde dat hij dood was.

Op hopelijk onopvallende wijze begon hij sneller te fietsen.

Ella had de jongen met zijn imitatie legerjasje al op honderden meters afstand herkend, en had geprobeerd hem zo onopvallend mogelijk in te halen. Dat ze hem zou vatten stond vast; ze verheugde zich er gewoon op. Verbaasd was ze eigenlijk niet geweest toen ze de jongen voor zich uit had zien fietsen. Ze was hem immers al zo vaak tegengekomen, onderweg naar huis of naar de stad.

Nu had het diefje haar gezien. En herkend ook, dat leed geen twijfel. Haar spieren trilden van zelfvertrouwen, terwijl ze ook wat harder op de pedalen trapt.

De spillebeentjes van de knaap pompten driftig op en neer, terwijl hij nog eens achterom keek. Ella glimlachte vriendelijk naar hem. Dit had een averechts effect. De knaap pretendeerde misschien nog onbekommerd voort te fietsen, maar zijn tempo begon nu toch veel van een wilde vlucht te krijgen. Ontaarde ouders moest hij trouwens hebben. Niet eens een fatsoenlijke herenfiets voor die jongen kopen, en hem in dit gure najaarsweer nog met een korte broek de straat op sturen ook!

Ze was hem nu tot op een meter of vijftien genaderd. De maskers waren afgeworpen. Beiden spurten hijgend voort; de jongen keek nu en dan nog om, zijn gezicht vertrokken van inspanning.

Ella zette haar sprint in. Zonder veel moeite overbrugde ze de laatste meters en reed met kracht tegen het achterspatbord van de jongensfiets.

Het getroffen achterwiel slipte over de tegels van het fietspad; de jongen verloor zijn evenwicht en viel met fiets en al tegen de dijk aan. Panisch duwde hij zijn fiets weg, kroop meters achterwaarts tegen de dijk op, bevoelde toen zijn geschaafde knie. Met opgetrokken benen bleef hij liggen, als verlamd, en staarde angstig naar Ella.

'Ik heb niks gedaan,' verklaarde hij geagiteerd.

Ella legde voorzichtig haar fiets tegen het talud en begaf zich zwijgend naar de jongen. Die stond onhandig op en liep nog een paar passen achteruit.

'Ik heb niks gedaan!' riep hij nu bezwerend. Hij draaide zich om. Nu zou hij gaan rennen. Snel klauterde Ella het talud op en greep hem bij een enkel. Wild probeerde hij zich los te trekken, maar met een paar rukken vloerde ze hem, zodat hij voorover in het gras smakte. Ze dook blazend bij hem neer, greep hem bij zijn jas, wentelde hem om, ging schrijlings op hem zitten.

Nauwgezet speurde ze de omgeving af. Het lint van de zeedijk verloor zich daarginds in schemering en opkomende mist. Nergens een hond te bekennen. Ze maakte het zich zo gemakkelijk mogelijk op de jongen, die zwak spartelde en aan haar gewatteerde jack plukte.

'Laat dat,' snauwde ze, en diende hem een klinkende oorvijf toe.

De knaap staakte onmiddellijk zijn verzet en keek haar angstig aan.
Dit was aangenaam. Ella tastte kalm in de zakken van zijn legerjasje, haalde er een zakdoek uit, een sleutelring met sleutels, oude boodschappenbriefjes, snoeppapierjes en al die andere rotzooi die kinderen met zich mee menen te moeten slepen. Al deze rommel propde ze weer terug, en fouilleerde verder of ze nooit anders gedaan had. Ze knoopte de jas open en voelde naar de binnenzakken.

De jongen probeerde zich weer los te worstelen, maar een stomp op zijn borst bracht hem tot inkeer. 'Ik stik!' klaagde hij. Ella ging een fractie naar achteren. Haar in donkerblauw ribfluweel gestoken achterwerk rustte nu op zijn bekken.
Aha. Triomfantelijk bracht ze een kinderportemonnee van lichtbruin leer te voorschijn. Het was er zo een met alle mogelijke vakjes die ook de modellen voor volwassenen hadden, maar dan een slag kleiner uitgevoerd. Ze ritste het ding open. Ja hoor, daar had je een pakje slordig gevouwen flappen. Ze haalde het papiergeld eruit en zwaaide het bundeltje heen en weer voor de sproetige neus van de jongen.

'Wel een beetje veel zakgeld voor een jochie van jouw leeftijd, hè?'

't Is van m'n moeder,' kermde de jongen. 't Is voor een broodrooster!'

'Leugenaar,' sprak Ella bestraffend. 'Zullen we even naar de stad teruggaan, om de kwestie op het politiebureau op te helderen?'

'Ik moet naar huis. Eten,' wierp de jongen tegen. Verlangend staarde hij over de grassprietten langs het talud. Machteloos hief hij een onderarm, liet die weer zakken.

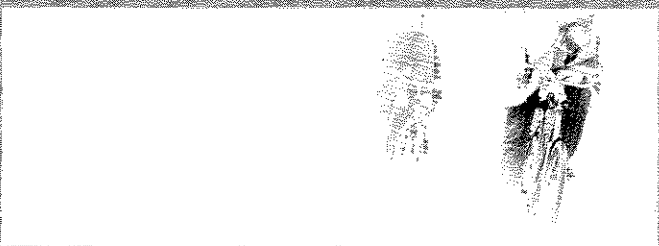
'Nou?' zei Ella, wat extra druk uitoefenend op het lichaam van de jongen. 'Ik heb de tijd, hoor.' Ze stopte het geld weer in de portemonnee en wurmde die in haar broekzak.

'Goed dan,' steunde de knaap, nog steeds van haar wegstijgend. 'Ik geef het wel terug. Neem het maar mee. Mag ik alstublieft naar huis?'

Ella overwoog het welgemeende verzoek maar een moment. Naar huis! Dat ging zo maar niet! Het zweet brak haar uit; de haarwortels prikten en de handen jeukten. De bekende signalen.

'Straks mag je naar huis,' zei ze gejaagd, 'maar eerst even een pedagogische maatregel.' Ze had het gezegd, en nu ging ze het doen ook. Ze verschoof naar de bovenbenen van de jongen en taste naar de sluiting van zijn belachelijke broekriem met daaraan in een hardleren schede het waardeloze dolkmes. Het was een koppelsluiting, zoals bij die ouderwetse padvindesriemen. Ze ontkoppelde. Als dood bleef de jongen liggen, maar zijn schuwe knaagdierenblik was alert als nooit tevoren. Ze ging van hem af, sjoerde hem snel op zijn zij, draaide zijn arm op de rug en deed met haar andere hand zijn bovenste broekknoop en de rits los. Ruw trok ze broek en slip naar beneden. De knaap kreunde. Zonder verdere overwegingen ging Ella in het nattige gras zitten, omvatte een bovenbeen van de jongen en zijn kraag, en trok hem over haar schoot.

Op de marmerwitte billen starend merkte ze hoe het haar voor de ogen schemerde. Maar doorgang zou het vinden, het festijn. Met haar linkerhand omknelde ze nog steeds de tot een prop gefrommelde kraag van de legerjas. Met haar rechter begon ze krachtig en ritmisch op het delicaat gewelfde achterwerk te kletsen. Waar dient dit toe? probeerde ze zich nog even af te vragen, maar toen de jongen een zacht en monotoon gejammer op liet klinken werd alles vanzelfsprekend.

Ze kwam weer bij zinnen toen de jongen niet meer huilde of snikte. Zwijgend en verformfaaid lag hij over haar dijen. Ella's rechterarm deed pijn: haar hand gloeide. Beteuterd staarde ze naar de behandelde billen. Het viel mee. Wat rode vlekken en striemen, geen echte schade. Er voer een siddering door de jongen. Als terloops gleden Ella's vingertoppen over zijn schrielle testikels. Vol weerzin plotseling duwde ze de knaap van zich af en stond haastig op. Afwezig bevoelde ze haar achterwerk. Godvergeten gras! Altijd klam of ronduit nat.

Ze besepte dat deze zaak onprettige gevolgen kon hebben. Als het manneke in een vlaag van stupiditeit haar erbij wilde lappen... In het minste geval zou het gezeur aan je hoofd geven. Ze dacht even na en haalde de portemonnee weer uit haar broekzak.

De jonge stond zijn broek omhoog te sjoeren, intussen gefascineerd toekijkend. God zegen de greep, dacht Ella. Ze wurmde een honderdje en een paar vijftientigjes uit de portemonnee en stak dit geld weer in haar broekzak. Een leuk zakcentje. De portemonnee met de rest van de buit reikte ze met een bruusk gebaar aan de jongen over. Als de kippen was hij erbij.

'Je hebt geluk,' zei Ella nerveus. 'Dit gevalletje loopt met een sisser voor je af. Koop maar wat leuks, maar je snapt wel: mondje dicht. Anders haal ik er alsnog de politie bij.'

'Ik zeg niks,' beloofde de jongen onmiddellijk, maar van zijn gezicht droop het besef dat hij voor dit 'gevalletje' nimmermeer enige politiebemoeienis hoefde te vrezen.

'En nu naar huis,' zei ze ruw. 'En laat ik je niet meer zien!'

De knaap stond daar maar wat te schuifelen en met een hand op borsthoogte zijn portemonneetje te omknellen.

'U mag nog wel eens met me knokken, mevrouw,' bracht hij er ten slotte met een vuurrooie kop nit.

'Godallemachtig!' riep Ella geschokt. 'Sodemieter toch op!'

'Ik bedoel - ik hoef er geen geld voor te hebben, bedoel ik,' voegde hij er moeizaam aan toe.

Perplex stond je daar toch van! 'Ik weet niet... ach, ga nu toch naar huis, jongen!'

De jongen knikte en draaide zich om. Hij begon de dijk af te lopen, naar de fietsen.

Ella keek hem na. 'Hé, jongen!' riep ze plotseling. De knaap stond stil, draaide zijn hoofd en keek naar haar.

'Is het waar dat je... hou je thuis echt konijnen?'

Een zonnige grijns brak door op het sproetige gezicht. Ook Ella grinnikte even.

De jongen keek weer voor zich en liep verder. Hij bereikte de fietsen, zette de zijne overeind, stapte stram op wegens zijn geschaafde knie, de aansteller, en reed weg zonder nog op of om te kijken. Hij stond een hele tijd op de pedalen. Wilde natuurlijk zijn geteisterde kont sparen. Pas na een flink eind ging hij op het zadel zitten, keek om en riep plotseling fel: 'Rotwijf! Ouwe tang!' Nu zette hij er flink de gang in.

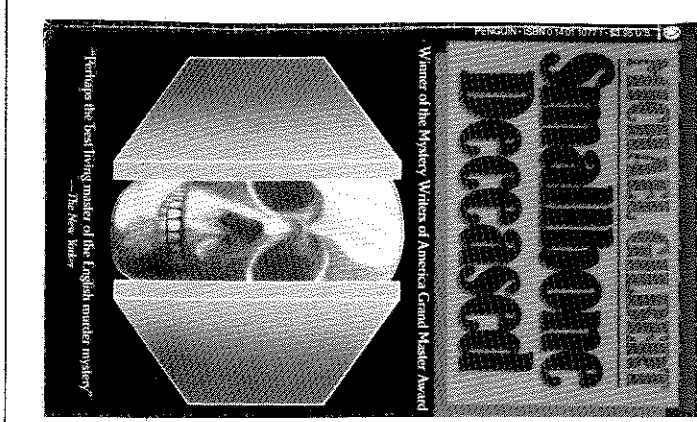
'Bengel,' mompelde Ella opgewekt. Morgen schafte ze zich een fraaie broodrooster aan.

©Jan J.B. Kuipers

In het januarinum: Het misdaadgenre in de Verenigde Staten

Kort Amerikaans

In het misdaadgenre is er een voortdurende strijd tussen de herdruk en het oorspronkelijke boek. Vanwege de productie van nieuwe boeken hoeven uitgeverij niet terug te vallen op herdrukken. In de Angelsaksische landen is het aanbod van nieuwe werk op zich al overvloedig. Dat er toch ook ontzettend veel oud werk wordt uitgebracht, moet dan een andere reden hebben. Het is misschien hetzelfde verschijnsel als bij het klaarmaken van maaltijden. 'Veel groenten en weinig aardappels', dat eet voor een man niet lekker, zei Reve al. En nieuwe aardappels zijn er niet altijd, maar oude wel. Voor de aardappelleters kan Michael Gilbert geen kwaad. Solide, smakelijk en lekker kruimig, zoals het hoort. **Smallbone deceased** stamt uit 1950, Gilbert zelf is van 1912.

Titel	Thema	Sex	Geweld	Opvoedende Waarde	Oordeel
Nicholaas Barker Red Ice St Martin's, VD, 13,95	Mysterieuze aanslagen op een Engelse patrouilleboot en haar benaming	Geen details	Zeer gedetailleerd	Wantrouw je meerdere	Terecht door de New York Times gekozen tot de beste boeken van 1987 (RK)
George Chesbro Two songs this archangel sings Deil, VD, 13,95	Vietnam blijft een trauma	Wort te weinig aan gedaan	En daarom is er veel geweld	Ach, nee, het is nogal onarads	In zijn soort net te verteren (FH)
Michael Gilbert Smallbone Deceased Penguin, NL, 17,50	Hommelies op een advocatenkantoor	Kantoorromance met veel blikken	Verwuring met ijzerdraad	Desalniettemin, bevattende, alsmede en ander advocatenjargon	Leuk als voorbereiding op een kantoorbaan (TC)
Sue Grafton D is for deadbeat Bantam, VD, 13,95	Wie vermoorde dronkenlap die gezin heeft doodgegreden	Twee randfiguren doen het in een Camper	Drinkbroer heeft gewoonte zijn vrouw in elkaar te slaan	Ach vader, niet meer	Kinsey Millhone slaat zich op vertrouwde wijze door vreemd verhaal (MB)
Adam Hall Quiller's run Star, VD, 16,55	Geheim agent neemt het op tegen de meest wrede en gekke moordenaars	Een paar 'one night stands'	Wat wil je met zo'n opponente?	Een geheim agent zweet heel erg veel	Macho-kost, even lichtvoetig en geestig gescheven als Het Kapitaal (HKG)
Gregory McDonald Flynn's in Arrow , VD, 16,55	Duistere moorden in de allerhoogste kringen	Nul komma nul	Een handvol moorden en veel wrechtheid tegen dieren	Met lage heren is het kwaad kersen eten	Te lolbroekig om spannend te worden (HKG)
Lawrence Sanders Dark summer Sphere, VD, 16,55	Mysterieuze weduwe brengt de burgerlui het hoofd op hol	Iedereen krijgt een beurt, dood of levend	Voornamelijk seksueel	Wees voorzichtig met het uitnodigen van nieuwe bureu	Modern griezelverhaal met oude bekenden (GJT)
Richard Sapir Quest Onyx, VD, 15,50	Manshoge antieke zoutvaatjes zijn verdwenen	Komt er niet van	Er is geen zout meer om in de wonden te strooien	De geschiedenis van het zoutvaatje vanaf de pre-historie	Toch een boeiend, gevarieerd en soms nog spannend verhaal ook (GJT)
Andrew Saville Bergerac and the moving fever Penguin, NL, 15,25	Inspecteur Bergerac op zoek naar moordenaar van chanteur	Veel ruzie met zijn vriendin	Sadistisch manwijf leeft zich uit	Blijf uit de buurt van mensen met roodvonk	Begint aardig, maar beschamende ontknoping (HKO)